

Scio pomohlo získat školám peníze

Téměř u čtvrtiny dosud schválených projektů EU peníze školám.

Co hrozí učitelkám?

Zúžení obzoru. Zvulgárnění. Hysterie jako životní poloha.

Vývoj evaluace na školách, aneb jak hodnotit a čím

Jak hodnotit, na co se zaměřit, co pro to použít a kde to najít...

EDITORIAL

BOHUMIL KARTOUS

redakce@ucitelskyzpravodaj.cz

Změna ministra bývá považována za šanci. Změna na pozici ministra školství je však poněkud osobitá. Jedná se o pokračování dlouhého seriálu změn, proto i očekávání mohou být úměrně tomu menší, jsou-li vůbec jaká. Přitom by učitelé mohli jásat. Místo neurčitých slibů o zvýšení učitelských platů přichází slib určitý. Pět tisíc korun navíc, motivační dotace pro mladé ve výši 180 tisíc k tomu, to je dost jasně vyčísleno. Podmínku zavedení srovnávacích zkoušek a státní maturity by asi učitelé akceptovali, nicméně co dál? Je-li zvýšení učitelských příjmů takto konkrétní, dalo by se očekávat, že i další průsečíky ministerské agendy budou obdobně přesně zaneseny do itineráře vývoje českého školství. Nelze se jich ale tak snadno dopátrat, a tak učitelské platy zůstávají zatím jediným jasným cílem. Skepticky je přitom nutno podotknout, že se jedná o cíl dílčí.

České školství našťastí není závislé jen na ministerstvu. Školy to dávno pochopily a v mnoha věcech se začaly starat samy, ať už je to hodnocení vzdělávání, vzdělávání učitelů či konkrétní vzdělávací náplň reformy. V tomto čísle přinášíme opět celou řadu tipů, jak si pomoci bez direktivy shora. Učíme přece pro život v jeho plné šíři a hloubce, jak píše ve své pozoruhodné výzvě Vladimír Burjan (str. 21), ne pro ministerstvo.

Přejeme vám zdravou míru skepse i v novém školním roce.

Na změnu odměňování učitelů neuzrála doba

„Budeme hájit tarify učitelů,“ říká ministr školství Josef Dobeš. Posílení nenárokové složky platu podle něj vyžaduje, aby se nejprve profesionalizovalo vedení škol. Původní plán vzít 10 miliard z resortu obrany a investovat je do školství se však konat nebude. K 2,1 miliardám, které nakonec ministerstvo obrany pustí, prý ale zbytek dodají ostatní resorty. Právě na těchto penězích závisí zvýšení odměn pro učitele. Ty přitom ministr chce svázat se zavedením státní maturity a srovnávacích zkoušek na ZŠ. „Je to něco za něco, v tom případě obchod, ale ne aby učitelé třeba nevystupovali proti negativním věcem,“ říká ministr. Nuže, milí učitelé, směle do toho. Zdá se totiž, že

současné vedení ministerstva bude potřebovat poradit zejména v otázkách konkrétních priorit vzdělávání. Dle reakcí na toto téma je jeho povědomí v současnosti spíše obecné...

UZ Pane ministře, jak dlouho plánujete setrvat v úřadu? Čas ministra školství se počítá spíše na měsíce než na roky...

Pro mě není důležitý čas, kdy jsem na ministerstvu, spíše to, co za tu dobu odpracuji. Byl bych ale nerad, aby se na mě vzpomínalo proto, jak dlouho jsem seděl na židli, ale spíše proto, co jsem skutečně udělal. Důležité je, jak naplním čas, který budu v čele úřadu.

→ VICE STR. 12

Scio spouští přípravu maturity pro 21. století

Školy jsou postaveny před problémem: bez ohledu na vývoj státní maturity musejí řešit vlastní, profilovou část. ČR může být jednou z prvních zemí na světě, které maturity přizpůsobí současným potřebám.

Ve světě, který čeká naše děti, budou zapotřebí jiné znalosti a dovednosti i postoje. Jiné, než z jakých zkoušeli u maturity předchozí či současné generace. Ostatně jiné dovednosti vyžadují od středoškolských absolventů zaměstnavatelé, vysoké školy i občanský prostor už dnes: kreativitu, schopnost vyhle-

dávat a vyhodnocovat informace, zařadit je do kontextu, analyzovat a syntetizovat, kriticky přemýšlet, řešit dílčí i komplexnější problémy, přehledně a srozumitelně se vyjadřovat.

Státní maturita nic neřeší

Současná podoba maturitní zkoušky takové věci sleduje jen málo. A připravovaná státní maturita v podobě zaškrťovacího testu „tužka – papír“ je krokem zpět.

Společnost Scio z tohoto důvodu připravuje vlastní variantu moderní zkoušky, která vychází z moderních zahra-

ničních trendů uplatňovaných např. u maturity v Dánsku. Již několik let se tam ověřuje, při kterém maturanti zpracovávají písemnou část maturity na počítači, a to navíc s plným přístupem na internet. Dánové v novém modelu výstupní středoškolské zkoušky hod-

notí zejména to, jak studenti s informacemi z internetu naloží a jaký výstup na jejich základě nabídnou. Studenti mohou během zkoušky „surfovat“ po internetu, zakázáno je používat komunikační

→ VICE STR. 3

Z OBSAHU

- str. 2 Roste vzdělávací a výchovný vliv rodičů?
- str. 3 Státní maturity nemají pána
- str. 3 Kraje nechtějí tři přihlášky
- str. 4 V otázkách autority jsme my učitelé příliš skeptičtí
- str. 6 Jak vzdělávat v době informačního chaosu
- str. 8 Lehkou fackou proti násilí
- str. 9 Není skuhrání na kvalitu vzdělání jen tradovaná chiméra?
- str. 18 Učební styly

Promění nový software způsob zkoušení?

Studenti mohou díky nové technologii skládat zkoušky doma v obýváku.

University of Wales Institute v Cardiffu vyvinula systém, který snímá otisky studenta, snímá ho kamerou v rádiu 360° a prostřednictvím mikrofonu sleduje zvuk v místnosti. Univerzitní vývojáři tento systém zabudovali do tzv. anti-cheating softwaru, který umožňuje zajímavý způsob zkoušení: Student je doma, třeba v posteli, počítač má vybavený dnes už zcela běžnými komponenty, a může začít skládat zkoušku. Tak už tento systém využívají New York University's law faculty, University of West Alabama a další americké vzdělávací instituce. Zdá se přitom, že systém najde zájemce v řadách dalších.

Kromě pohodlí pro běžného studenta může systém významně pomoci tělesně postiženým studentům nebo těm,

kteří žijí daleko. Zmiňuje se také předpoklad, že by tento software mohl otupit skeptici zaměstnaných vůči distančnímu vzdělávání. „Nabídkou škály metod hodnocení bude zajištěno, že více studentů získá možnost předvést to nejlepší, čeho jsou schopni. Vycházením vstřícných potřebám studentů univerzity deklarují snahu o inkluzi všech studentů,

řeká Kate Byford, hlavní poradkyně v problematice postižených při organizaci Equality Challenge Unit, která podporuje rovnoprávnost ve vysokém školství. Software také umožňuje sledovat více studentů najednou, což je výhodou z hlediska organizace zkoušek, kterých se účastní větší počet studentů.

Studenti využití systému vítají. Podle slov Aarona Portera, prezidenta Národní unie studentů, však je nutno varovat před rizikem využívání tohoto systému vzhledem k jeho menší nákladnosti při snižování nákladů na provoz škol, čímž by mohlo dojít ke snížení kontaktu mezi studentem a akademickým prostředím.

bob, nov, The Guardian (<http://www.guardian.co.uk/education/2010/jun/08/exams-bedroom-invigilation-software>)

Roste vzdělávací a výchovný vliv rodičů?

Britští rodiče tráví s dětmi třikrát více času než před 25 lety.

Opředenou zajímavou skutečnost přinesl výzkum Oxford University provedený ve Velké Británii. Podle demografické studie totiž rodiče tráví se svými dětmi třikrát více času, než tomu bylo před 25 lety.

Zejména u mužů je nárůst času stráveného se svým potomstvem imponující, podle studie je to desetkrát více. Matky se zase, pod tíhou špatného svědomí z času stráveného v práci, starají o své děti pečlivěji.

Studie poukazuje na to, že rodiče jsou daleko ochotnější čas se svými dětmi trávit, a to i s konkrétní hodnotnou náplní, jako jsou kulturní akce nebo čtení. Podle studie byla generace rodičů před dvaceti pěti lety zvyklá více ponechávat

zábavu dětí na nich samých. „Rodiče přenesli část svého volného času do času stráveného s dětmi. Zatímco v minulosti byli zvyklí nechávat děti doma na hlídání, když šli do muzea či restaurace, dnes daleko častěji zahrnují do těchto aktivit i děti,“ říká Oriol Sullivan, sociologka podílející se na výzkumu.

Zčásti podle ní motivuje rodiče k tomuto jednání přesvědčení, že díky rodičům mohou děti posílit svůj kulturní kapitál. Ten je považován za důležitý prvek při sociálním uplatnění dítěte, zejména v dosažení vysokého vzdělání. Tato motivace je patrná zejména u rodičů ze střední společenské třídy.

→ DOKONČENÍ NA STR. 9

MIŠ není hrubka,

ale název projektu Minimalizace šikany jehož hlavním cílem je pomoci učitelům nejen poznat a správně řešit šikanu ve třídě, ale hlavně jí efektivně předcházet.

Klíčové prvky programu:

Vzdělávací semináře

Čtyři dvoudenní semináře (A, B, C, D), kterých se účastní výrazná část pedagogického sboru včetně vedení. Na seminářích se učitelé seznámí s šíří a hloubkou problematiky šikanování, naučí se rozeznávat šikanu od škádlení, budou znát základní příčiny a stadia šikany. Učitelé se naučí se pracovat s pojmem bezpečné klima a budou umět případnou šikanu správně zvládnout. Získané poznatky si vyzkoušejí v modelových situacích. Na posledním semináři si učitelé společně s vedením vytvoří svůj preventivní program proti šikanování.

Konzultace na školách

Probíhají po absolvování seminářů přímo na škole a trvají minimálně 4 měsíce. Po celou dobu je škole k dispozici zkušený lektor, který pomáhá při zavádění změn do školní praxe.

Vzdělávání se v rámci Minimalizace šikany ESF koná vždy v určitém regionu a jednoho cyklu vzdělávání se účastní 8 -10 škol. V roce 2011 připravujeme semináře v Moravskoslezském a Středočeském kraji.

Více informací najdete na:

www.esf.minimalizacesikany.cz, www.minimalizacesikany.cz

Semináře Minimalizace šikany podpořilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy z grantu ESF.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Státní maturity nemají pána

Pohled renomovaného manažera na přípravu státních maturit.

Projekt státních maturit selhává! Milníky se odkládají, kvalita řízení projektu ze strany státu je pochybná a co je nejhorší – úředníci ani nevědí, kolik projekt už naš, občany (krvavé daně plátcí), stál. V tomto krátkém článku bych rád shrnul důvody těchto selhání:

- Není, nikdy nebyl a jsem zvědav, jestli někdy bude, komunikován přínos – kvůli čemu se tento projekt vůbec dělá.
- Nejasný koncept, zadání, politická shoda a to co je, se neustále mění.
- Chybí průběžný finanční a projektový dohled. Najdete i další důvody? Takto se tedy projekty neřídí, dámy a pánové!

Za nynější tragikomický stav celého „projektu“ mohou podle mého názoru vládnoucí politické garnitury, které projekt v této podobě spustily. Resp. se jedná o jejich neschopnost pracovat na konceptu akceptovatelném nejen napříč politickým spektrem, ale i pedagogickými a ekonomickými odborníky (v terminologii projektového řízení „senior users“). Dále tvrdím, že chyba tentokrát není na straně dodavatelů (výjimečně). Tam, kde není správné a kvalitní zadání, je ale kvalita dodavatelů nepodstatná.

Co tedy s projektem státních maturit? Zkušený manažer ví, kdy se má projekt raději zastavit, nebo ne?

Zdroj: blog Jana Juříčka, projektového manažera pro IT projekty společnosti Conceptica (<http://blog.ihned.cz/conceptica/c1-43641280-statni-maturity-nemaji-pana>)

Kraje nechtějí tři přihlášky na SŠ

Rada Asociace krajů je nespokojena s třemi přihláškami na střední školy. Zástupci zřizovatelů středních škol proto vydali prostřednictvím předsedy Komise rady asociace krajů pro školství a sport, náměstka libereckého hejtmána Radka Cikla, prohlášení, v němž kritizují postup ministerstva v této věci. Krajům podle jeho slov vadí zejména to, že MŠMT záměr ponechat beze změn systém přihlášek na SŠ s kraji nekonkultovalo. „Předpokládám, že před vyřčením konečného stanoviska se vedení ministerstva bude o modelu přijímání řízení na střední školy se zřizovateli více než 1 200 středních škol alespoň bavit. Teprve na základě argumentů a věcné diskuse by mělo vzejít rozhodnutí, které bude prospěšné našemu střednímu školství,“ říká Cíkl.

Upozorňuje dále na to, že všechny kraje včetně Hlavního města Prahy si na podzim roku 2009 nechaly zpracovat průzkum u ředitelů všech zainteresovaných škol, údajně s účastí 80 % u nich. Z průzkumu podle Cikla vyplývá, že systém tří přihlášek je pro rodiče nepřehledný, je nevhodný pro odborné školy s učňovskými obory a dále že přijímací řízení trvá neúměrně dlouho a má negativní dopad i na základní školy. Podstatným argumentem proti je podle Cikla také to, že je tento systém je i finančně náročný.

UZ Školy ročně přicházejí o 4 miliony Kč...

„Finanční zátěž však není jediným negativem modelu tří přihlášek,“ říká Radek Cíkl zastupující Asociaci krajů pro otázky školství.

UZ Proběhla mezi zřizovateli škol, kraji, a ministerstvem nějaká komunikace o přihláškách na SŠ?

Ano, ale jen s paní ministryní Kopicovou, která podle nás postupně pochopila nebezpečí tří přihlášek v době dramatického úbytku počtu žáků na středních školách a z toho vyplývajícího snížení kvality výuky na výběrových školách a dalšího oslabení odborných škol. Žádný reálný závěr, pozitivní ani negativní, z toho však nebyl.

UZ Máte zjištěno, o kolik peněz navíc přišly školy v Libereckém kraji kvůli třem přihlášekám?

Ano. Jen střední školy v Libereckém kraji přicházejí téměř o 200 tisíc korun. Celostátně se cena za byrokratickou záležitost pohybuje kolem 4 milionů korun. Finanční zátěž však není jediným negativem modelu tří přihlášek.

UZ Pokud ne systém tří přihlášek, jaký tedy? Navrát k jedné přihlášce v prvním kole? Nebo jiný systém?

Komise Rady AKČR pro školství a sport požaduje z důvodu zjednodušení legislativního procesu vytvořit žádný nový model, ale vrátit předchozí systém přijímacího řízení, v němž žáci podávali jednu přihlášku na první kolo přijímacího řízení s následnou možností podání neomezeného počtu přihlášek v dalších kolech.

Scio spouští přípravu maturity pro 21. století

→ DOKONČENÍ ZE STR. 1

programy (e-mail, ICQ, Skype apod.).

ČR může být jedním z lídrů reformy hodnocení

„Rádi bychom tento model nabídli i českým školám v rámci profilové části maturitní zkoušky. Naším cílem není, aby takovou závěrečnou profilovou zkoušku skládali všichni. To je nereálné a nesmyslné. Předpokládáme, že do projektu se zprvu zapojí menší počet škol, především gymnázií, které mají zvýšený zájem rozvíjet a sledovat uvedené znalosti a dovednosti u svých žáků a budou s námi spolupracovat na tom, aby taková zkouška získala prestiž mezi vysokými školami, zaměstnavateli i veřejností,“ říká Ondřej Šteffl, ředitel Scio. Naše země by se tak po Dánsku mohla stát jed-

nou z prvních na světě, která optimalizovala výstupní středněškolskou zkoušku dle podmínek běžných pro současnost a s výhledem do budoucnosti.

Jak to vidí Dánové

Podívejte se na záznam přednášky Steena Lassena, odborníka, který je na dánském ministerstvu školství pověřen přípravou „moderní maturity“ (video je v angličtině). Nabízí se srovnání s ředitelem CERMAT Pavlem Zeleným... Video najdete zde: <http://blog.initiated21.de/2010/01/danemark-legt-vor-ein-bericht-aus-dem-ministerium/>

Připojte se i vy!

Zajímá vás Maturita pro 21. století? Napište na e-mailovou adresu maturita21@scio.cz. Více také na www.scio.cz/maturita21.

INZERCE

OBJEDNEJTE SI ZDARMA MULTIKULTURNÍ WORKSHOPY PRO VAŠI ŠKOLU!

MULTIKULTI
CHALLENGE: ACCEPTED

Klademe důraz na interaktivnost, diskusi a pochopení problematiky skrze prožitkové aktivity. Workshopy realizují zkušení lektori/ky zdarma přímo na školách. Lze uspořádat pouze jeden nebo několik vybraných workshopů, ale rádi na škole zrealizujeme i celou sérii, která tvoří logický celek.

Pro koho: 2. stupeň ZŠ a SŠ
Délka: 90 min. nebo 45 min. (zkrácená verze)

6 TÉMAT:

Svět v pohybu: úvod do fenoménu migrace

Stereotypy, xenofobie a rasismus Proč lidská práva?

Multikulturní společnost: utopie nebo realita?

Jaké je to být uprchlíkem? Téma: islám

SOUTĚŽ O CENY pro žáky a žákyně SŠ!

Staňte se novináři a pište o multikulturalitě ve vašem okolí!

www.multikulti-challenge.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5 DŮVODŮ PROČ SE STÁT POJIŠTĚNCEM ČPZP

- ❁ Česká průmyslová zdravotní pojišťovna je třetí největší zdravotní pojišťovnou v České republice. V současné době poskytuje služby na 84 pobočkách v Čechách, na Moravě a ve Slezsku pro více než 700 000 svých klientů.
- ❁ Česká průmyslová zdravotní pojišťovna disponuje kvalitní sítí 22 000 smluvních zdravotnických zařízení po celé ČR.
- ❁ Klienti České průmyslové zdravotní pojišťovny mohou využívat bezplatně moderní formu komunikace s pojišťovnou prostřednictvím e-přepážky a e-podatelný, mohou si sjednat on-line cestovní pojištění či využít služeb telefonického Infocentra.
- ❁ Česká průmyslová zdravotní pojišťovna nabízí svým klientům navíc preventivní programy a další produkty. Vyzkoušejte preventivní programy pro všechny věkové kategorie a získejte více odměn z individuálního programu pro každého Bonus Plus.
- ❁ Klienti České průmyslové zdravotní pojišťovny běžně využívají slevy a výhody, které jim poskytuje program „Plaťte méně“ – široká síť smluvních zařízení s jejich produkty a službami.

3. největší zdravotní pojišťovna
v České republice

22 000 smluvních
zdravotnických zařízení

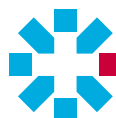

84 poboček po celé
České republice

více než
700 000 klientů

Vaše zdraví v bezpečí

**Česká průmyslová
zdravotní pojišťovna**

V otázkách autority jsme my učitelé příliš skeptičtí

Žáci by si měli osvojit schopnost vykonat něco dobrého pro druhé a neočekávat za to nic nazpět. Takový cíl etické výchovy ve školách vidí Pavel Motyčka, který společně s dalšími kolegy z občanského sdružení Etické fórum ČR připravil obsahový rámec nového předmětu. O etické výchově a o tom, zda má (nějaký) je následující rozhovor.

UZ Jak byste představil Etické fórum?

Je to občanské sdružení, které se snaží svými aktivitami zlepšit etické klima v české společnosti. Zaměřuje se především na přednáškovou činnost, vzdělávání pedagogických pracovníků a kultivaci podnikatelského prostředí skrze soutěž Podnik fair play. Zájemci mohou více zjistit na www.etickeforumcr.cz.

UZ Vaším cílem je směřovat ke „spolupracujícímu a prosociálnímu společenství“. Kolik je v současné společnosti „prosociálního“?

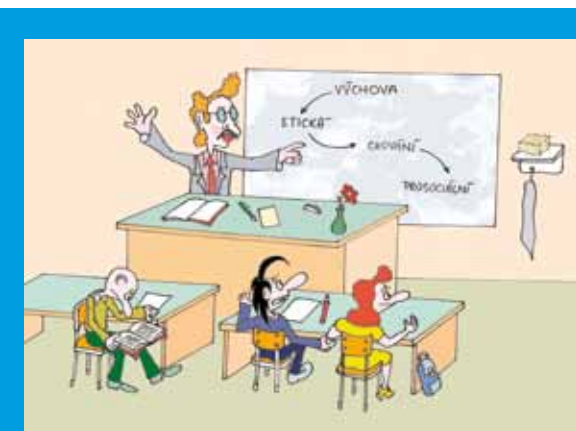
Hodně cestuji a zjistil jsem, že jednání lidí se v různých regionech liší. Například velmi prosociálně se chovali lidé, když jsem putoval Pyrenejemi. Ve velkoměstském prostředí je to zcela jistě jiné. Existují však určité globální hodnoty, mezi které dnes po-

dle mého názoru patří také konzum a individualismus. A právě nezdravý individualismus se s prosociálností nespojuje, protože prosociálnost je schopnost vykonat něco dobrého pro druhé a neočekávat za to nic nazpět.

UZ Co podle vás dnešní česká škola dělá špatně a co naopak považujete za pozitivní přínos?

Opět nelze generalizovat. Jsou školy, kde se dělají úžasné projekty a kam se žáci těší. Na druhém konci spektra jsou školy, kde panuje šikana a výuka je pro žáky nutným zlem. Rozdíl mezi uvedenými případy je v tom, zda ve škole existuje tzv. výchovné společenství, jehož základními charakteristikami jsou důvěra, spolupráce a vzájemná pomoc a na jehož vytváření se podílí učitelé, žáci, všichni ostatní zaměstnanci školy a také rodiče. Cesta k vytvoření výchovného společenství je dlouhá, ale je možná a je nutné, aby byla založena na dialogu mezi všemi subjekty. Do takové školy se těší i kantoři a opravdu už takové existují.

UZ Jaké místo by vlastně měla mít etická výchova ve školách? Měla by to být etická výchova s velkým „E“, tedy samostatný předmět?

V rámcích etické výchovy bychom měli posilovat prosociální chování. Pro začátek bude stačit, když u nás do každé hodiny přinesete kafe a uvoříte a já vám za to hezky ukažou poděkování.

Některým učitelům to připadá absurdní ...

Etická výchova by na prvním místě měla prostupovat celou školou. Zkušenosti ale bohužel ukazují, že pro množství funkcí školy a „přeinformativnost“ v předmětech nám na systematický rozvoj mravních dovedností nezbyvá čas ani energie. Etickou výchovu je nutno nějak ve školách ukotvit. Určitý počet hodin v některých ročnících, který jí vyčleníme, bude mít na žáky zcela jistě žádoucí vliv. Tak to potvrzují zkušenosti mnohých učitelů etické výchovy. Uvidíme, co také ukáže experimentální výzkum, který připravujeme.

UZ **Vzpomínáte na předvolební klip režiséra Zelenky „Přemluv bábu“? Ostře vyhrocený tón tohoto videoklipu se setkal s kontroverzním přijetím a mnozí kritici poukazovali na prohlubování mezigenerační propasti. Je to skutečně symptomatické?** Symptomatické nejen pro českou společnost je podle mého názoru především to, že zaměňujeme prostředky za cíle. Cílem společnosti by mělo být vytvořit nástroje, aby lidé mohli spolu co nejlépe žít, aby se jednoduše mezi sebou „nepožrali“. Politika, ale i etika, právo, média, školství atd. nemohou být cílem, ale jsou nástroji. Myslím si, že právě uvedený klip povýšil politiku na cíl a bohužel přispěl k prohloubení mezigeneračního nepochopení, které je stále více založeno na nesmyslných zobecněních.

UZ **Učitelská autorita oslabuje, alespoň někteří učitelé si na to stěžují. Je možné bez**

autority zprostředkovávat „prosociálnost“? Nebude to mít spíše kontraproduktivní efekt?

Etickou výchovu opravdu nemůže vyučovat každý. Přípravu učitelů etické výchovy proto chceme nabízet hlavně v rámci dalšího vzdělávání pro pedagogy, kteří mají určitě profesní a životní zkušenosti a dovednosti a nechybí jim schopnost sebereflexe. V otázkách autority mi také připadá, že my učitelé jsme příliš skeptičtí. Myslím si, že je to založeno na tom, že máme od sebe velká očekávání. Ale ideální kantor prostě neexistuje. Dodal bych: „Naděštní!“

UZ

Jak ale posílit samotnou autoritu učitelů? Máte pro to také nějaký recept?

Dnes na žáky působí především neformální – přírozená autorita. Znamená to, že učitel žákovi nějak imponuje. My učitelé se pod-

vědomě snažíme žákům imponovat, ale můžeme to dělat špatně. Myslíme si, že naše jednání je pro žáky to nejlepší, ale on je to pouze subjektivní pohled. Nemám však na mysli, že bychom měli slevovat ze svých požadavků a za každou cenu se snažit svým žákům zalíbit. Slovo autorita totiž můžeme z latiny přeložit ve významu poskytovat oporu, podporu. A právě učitelé, kteří dokážou trpělivě a empaticky podporu a oporu svým žákům vyjadřovat, budují svoji autoritu.

UZ **Děkujeme za rozhovor.**

Bohumil Kartous

Pavel Motyčka

Scio pomohlo získat školám peníze

Přibližně 900 základních škol (tedy necelá čtvrtina ze všech škol) má již schválený projekt EU peníze školám. Školy, které se rozhodly pro spolupráci se Scio mají přitom projekty schválené již ve dvou třetinách případů – procento podaných projektů

je tedy 3x vyšší. I přes určitou časovou tíseň ke konci roku se konzultantům Scio podařilo odevzdat projekty všech škol, které o to projevíly zájem. Pro spolupráci se Scio se doposud rozhodlo 330 základních škol z celé republiky, z toho více než 200 má již schválený pro-

jekt a začíná s jeho realizací v září letošního roku.

Chcete také pomoci?
Kontakt: Filip Karel,
fkarel@scio.cz,
tel: 234 705 572

INZERCE

BZUČÁK

přístroj pro nácvik správné výslovnosti

Opticko-akustická pomůcka k nácviku správné výslovnosti délek slabik, slov a rytmu řeči. Vhodné pro dys-centra, pedagogicko-psychologické poradny, mateřské a základní školy.

cena 330.-Kč
vč. DPH

FORMAT 1 spol. s r.o., Mlýnská čp.304, č. or.84, 683 52 Křenovice u Brna
informace, tel.: 544 223 265, 544 223 668, 603 253 728 fax: 544 223 996
dotazy, objednávký: mail: format1@format1.cz www.format1.cz
ceny uvedeny včetně DPH, bez poštovního a balného

Vydělovat etickou výchovu je absurdní

Otevřený dopis tvůrcům Etické výchovy

Přečetla jsem si váš návrh na vytvoření nového vzdělávacího oboru Etická výchova a pokusím se stručně vyjádřit svůj názor. Nedá mi ale, abych se hned zpočátku nezptala, kolik let a na jakém stupni školy učili nebo učí jeho tvůrci Mgr. Pavel Motyčka a Mgr. Zdislava Vyvozilová. A pokud přestali učit, tak z jakého důvodu.

Učím již 24 let, z toho 1 rok ve školce, 6 let na základní škole praktické (zvláštní) a zbytek na prvním stupni základní školy. S tím, co jste vytvořili za samostatný vzdělávací obor Etická výchova, zásadně nesouhlasím. To, co oddělujete, probíhá při výuce dnes a denně a je to od ní neoddelitelné. Vaše vypracovaná Etická výchova probíhá při každé vyučovací hodině, v jednotlivých předmětech, o přestávkách, na výletech, při projektech, prostě pořád.

Můj názor je, že je absurdní oddělit Etickou výchovu a vytvořit z ní samostatný vzdělávací obor. Pokud autoři tohoto nového vzdělávacího oboru někdy učili, pak tedy špatně nebo byli sami vzdělávání špatnými učiteli, že je vůbec napadlo toto stvořit. Moje práce mě pořád velmi baví a užívám si ji každý den. Pro dobrého učitele je to, co vy jste „objevili“, každodenní samozřejmostí, a pokud není, tak nemá v kantořině co dělat.

Jitka Kozlová

Co si myslíte o etické výchově?
Napište nám na
redakce@ucitelskyzpravodaj.cz.

Jak vzdělávat v době informačního chaosu

Nejde o to „nešprtat fakta“, ale učit taková fakta, která mají potřebnou hodnotu.

A jde o to je správně vybírat...

S novým školním rokem přichází bohužel také riziko, že se bude opakovat letitý boj „fakta versus kompetence“. Tento spor je nesmyslný. Schopnost bez faktů může být pak jen mlýnem bez vody. Otázkou, a to otázkou zásadní, ale zůstává: jaká fakta musí žák skutečně nutně znát?

Riziko první: Jak se orientovat v informacích

Jsou tu totiž dvě vážná rizika spojená se znalostí faktů, o kterých se zatím mnoho nemluví. Tato rizika vyplývají z toho, že fakt (důležitých, vědeckých, ale i nesmyslných a pochybných) je moc. Vychází desítky odborných časopisů, knih, sborníků .... a samozřejmě je tu i internet, o kterém se mnozí domnívají, že se na něm dá najít všechno. Učitel už tedy není v pozici toho, kdo je hlavním zdrojem informací. Jeho poslání se posunuje poněkud dál.

Učitel se stává tím, kdo žáky učí orientovat se v záplavě informací, vyhledávat je a zpracovávat. Je totiž smut-

nou pravdou, že vedle solidních a ověřených informací se stejně hojně vyskytují informace neověřené, zavádějící a bohužel i cíleně manipulační. Zmiňovaný internet je jimi přímo zaplaven. Tento mor se nevyhýbá ani knihám a časopisům. Umět vybrat ověřenou a důležitou informaci v současné informační explozi je těžké. Řečeno otevřeně – neumí to ani mnozí učitelé. Jak potom v informační záplavě obstojí žák?

Riziko druhé: Nekontrolované hromadění informací

Druhým velkým problémem je efekt „hromadění faktů“. Pokud se současnou informační explozi rozhodneme řešit tím, že prostě žákům budeme přidávat další a další fakta k učení, pak způsobíme více škody než užítku. S hromadou faktů se můžete blýsknout v soutěži, ale sama hromada ještě není zárukou schopnosti vnímat souvislosti. Přisun informací k žákovi se také stále zrychluje a vede k tomu, že je pro žáka téměř nemožné udržet souvis-

lost mezi fakty, vytvářet si posloupnosti, hledat vztahy. Není na to čas, už totiž čeká další informace.

Vznik „hromadění faktů“ lze velmi dobře ukázat na dějepisu. Znáť data je dobré, ale která? Znáť historické události je vhodné, ale opět – které? Kdo určí ta kanonická data a historické události, které by měl žák základní školy znát? Znalec baroka se potom dohaduje se znalcem gotiky, kterému ovšem oponuje orientalista a na všechny společně dotírá odborník na pravěk. Výsledkem je navršená kupa, která žáka doslova zasype. Výsledek? Velmi často znechucení dějepisem, nesouvislá znalost dat a nechápající výraz na tváři při otázce: Jaký je vztah mezi událostí X a událostí Y?“

Abych potěšil i učitele přírodních věd, pak si vzpomínám na svoje zkušenosti s výukou fyziky. „Vzorečky, hlavně vzorečky, musíte znát vzorečky,“ bylo heslem fyzikáře. Inu, naučil jsem se je všechny a prospíval. Nerozuměl jsem ale téměř vůbec ničemu. Te-

prve jsem se vlastním samostudiem dostal ke knihám, ze kterých jsem se konečně dozvěděl, o čem ty vzorečky jsou. Dokážu nyní dobře pochopit, proč vědec na poli fyziky někdy říká: „Ta rovnice je tak krásná.“ Knihy o fyzice jsou nyní mým oblíbeným čtivem. Když ale řeknu před žáky, že fyzika je krásná, ťukají si, přinejmenším, na čelo. Nu a tak by se dalo pokračovat.

Vědět, „proč se co dělá“

Riziko hromadění faktů je asi nejlépe shrnuto v tomto textu:

„Vypisuj pro lidi soutěže, z kterých dostanou cenu za to, že se naučí zpaměti populární šlágr, nebo hlavní města různých států, nebo kolik tun obilí sklídili loni v Iowě. Namačkej do nich plno údajů, které nejsou nebezpečné, vraž do nich tak nemožné hromady „faktů“, až se budou cítit přecpaní, ale budou mít dojem, že úplně „srší“ vědomostmi. Potom se jim bude zdát, že myslí; budou mít pocit pohybu, aniž se pohybou, a budou spokojeni, pro-

→ DOKONČENÍ NA STR. 15

Jak zlepšit komunikační a občanské kompetence žáků na SŠ

Dovednost debatovat o závažných společenských tématech, schopnost tato témata nacházet a tříbit si na ně názor, to jsou důležité atributy, které je v rámci vzdělávání třeba posilovat.

Studentská debatní soutěž nazvaná „Cestou do parlamentu“ učí studenty středních škol základním diskusním dovednostem a stimuluje jejich zájem o věci veřejné. Již šestým rokem ji pořádá obecně prospěšná společnost Agora Central Europe za podpory grantu MŠMT. V rámci projektu se konají na vybra-

ných středních školách semináře o debatování, jichž jsou studenti aktivní součástí. Pod odborným vedením lektorů z Agory CE se postupně zdokonalují v argumentaci, prezentaci a týmové spolupráci a také hodnotí své výkony.

„Formát debat je zvolen tak, že se studenti připravují na hájení stanovisek pro i proti. Při samotném debatním klání si pak roli, kterou budou hájit, losují. Tímto způsobem si mladí lidé tříbí svůj úsudek a učí se posuzovat témata objektivně, ze všech úhlů pohledu,“ říká Hana Stelzerová z Agory CE.

Studentského debatního projektu se účastní studenti z desítek středních škol z krajů Praha, Středočeského, Libereckého a Ústeckého. Finále se tradičně koná v parlamentu. red

Jak se mohou studenti dostat k práci v médiích

Studentský projekt Topzine.cz pomáhá získávat studentům zkušenosti v žurnalistice.

Internetový projekt českých studentů Topzine.cz navštěvuje okolo 115 tisíc čtenářů měsíčně a na Facebooku si profil magazínu od 6. května letošního roku získal téměř 6 tisíc fanoušků. Magazín obsahuje celkem 12 rubrik přinášejících obsah ze spektra zájmu mladých lidí a vydává komiks Ronaldův svět.

Topzine.cz před rokem spouštěl tým 8 studentů z Prahy. Dnes na projektu pracuje přes 300 dobrovolníků z řad studentů žurnalistiky a pří-

bužných oborů nebo středoškoláků, kteří mají zájem získat zkušenosti od svých starších kolegů.

„Studenti se u nás už při studiu vypíší a získají praxi. Po škole pak jdou pracovat do nejrůznějších médií. Na jednu stranu mě to mrzí, protože jde o šikovné členy naší redakce, na druhou stranu mám radost, že náš projekt plní úlohu, se kterou byl před rokem zakládán,“ vysvětlil Martin Peška, zakladatel Topzine.cz.

Vaši studenti se mohou podívat na www.topzine.cz

bob

VAŠE PŘÍMÉ SPOJENÍ S EVROPOU

Nabízíme publikace o EU vhodné i do škol!

Máme aktuální informace o soutěžích a stipendiích!

Podpoříme Váš školní projekt o EU!

Připravíme pro Vás přednášku o Evropě zdarma!

Síť evropských informačních středisek Europe Direct máte na dosah ruky!

Kontaktujte nás!
www.europe-direct.cz

Projekt „Kvalitní management ve vzdělávání – cesta k úspěchu“

Nositelem projektu je **Střední škola služeb a cestovního ruchu ve Varnsdorfu**.

Projekt je realizován v celém regionu Ústeckého kraje od 1. září 2008 s termínem ukončení 28. 2. 2011.

CÍLE PROJEKTU:

Vycházejí z trendu současné společnosti v zavádění moderních systémů jakosti a moderních systémů řízení ve školách a školských zařízeních. Cílem je zvýšit nejen kvalitu poskytovaných služeb, ale i kvalitu a produktivitu práce řídicích pracovníků vzdělávacích institucí.

CÍLOVÉ SKUPINY:

Jsou to řídicí pracovníci škol a školských zařízení bez ohledu na typ zřizovatele. Do této skupiny jsou zahrnuti ředitelé, jejich zástupci a ostatní řídicí pracovníci škol a školských zařízení.

OBSAH PROJEKTU:

Hlavní náplní je nastartovat zavádění vybraných nástrojů kvality prostřednictvím proškolených řídicích pracovníků škol a školských zařízení. Dále je to vypracování metodiky kvality řízení managementu.

ZAPOJENÍ A MOTIVACE CÍLOVÉ SKUPINY:

Bude proveden výběr vzdělávacích zařízení. Aplikují se vytvořené vzdělávací moduly. Uskuteční se školení, konference a workshopy. Podle získaných zahraničních zkušeností z výjezdů do států s vyspělým systémem řízení, bude provedena simulace procesu získávání certifikátu kvality řízení.

V současné době probíhá klíčová aktivita s tvorbou vzdělávacích modulů a realizací školení v oblasti systémů jakosti a moderních systémů řízení.

Co hrozí učitelkám? Zúžení obzoru. Zvulgárnění. Hysterie jako životní poloha.

Učitelky jsou tak vyčerpané neustálou komunikací s žáky, obrány o jakoukoli možnost použití fyzického trestu, musí všechny situace řešit ústně a čelit neskutečnému počtu kázeňských problémů, což vede k tomu, že jsou na konci dne úplně vyčerpané. Vyčerpání pak vede k neschopnosti jakékoliv duševní práce mimo pracovní dobu. Vede k neochotě učitelky vnímat jakékoli nové podněty po škole doma a k útekům ke čtení „oddychové“ literatury, časopisů, sledování nenáročných seriálů či k uklidňujícímu přemýšlení o módě. Ačkoliv na sobě učitelky vlastně pracují, zdokonalují svoji znalost dětí, jejich problémů a znalost metod, jak je zvládat, po několika letech absence vlastního vzdělávání,

sledování politiky a světa venku, hloubání nad mimoškolními problémy společnosti a světa vůbec, samostudia a sledování vývoje v jednotlivých předmětech dochází neodkladně k zúžení obzoru, k „zhloupnutí“, k jednostrannosti a posléze i k nedostatku nadhledu nad školskou problematikou, což je pro ně fatální. Učitel, který se sám neučí, je pro školství zhoubou.

Učitelky denně vyslechnou od žáků spoustu „sprostých“ slov, pronášených mnohdy silným hlasem s mohutným citovým zabarvením (opět situace, kterou nelze řešit tím, že učitel „zarže“ ještě více, na místě by byl lehký pohlavek). Ulevit si nějak a ventillovat svou nespokojenost s žáky je nutností (odreagovat se třeba i vulgárním slovem). Výsledkem je, že učitelky, z vnějšku vykrášené a elegantně oblečené, mají k elegantnímu chování a slušné mluvě mnohdy daleko. Což zpětně působí na děti jako vzor antimravnosti.

Pravomoc učitelky je žalostně zkrouhnutá na princip „co ukřičím dneska ve třídě“. Je to bohužel i hysterie, která vybičována do krajnosti má šanci zastrážit, a tudíž ukáznit i toho nejotrlejšího žáka. Učitelky si to uvědomují a mnohdy tuto svoji schopnost hysterického řevu začínou na sobě cenit jako klad, poddávat se jí, nekorigovat to v sobě a užívat i v případech, které by se daly řešit v tichu, individuálním napomenutím či klidným, tichým, pevným a rozhodným zadáním trestného úkolu. Horší žáci se pak baví tím, že zkoumají, jak kterou učitelku bezpečně a co nejrychleji přivést do stavu hysterického řevu. Otrlost a cynismus, jenž má na míle daleko k soucitu a solidaritě se snažím se učitelem před tabulí.

Olga Pikousová, asistentka pedagoga a matka dvou dětí

Lehkou fackou proti násilí

Jsem pro návrat lehké facky jako výchovného prostředku. Absurdní? Ale vůbec ne!

Spoolečnost, posedlá ideou, aby „nevinné“ děti učitelka nebila, vykonává zákazem použití fyzického trestu i nejméněšího rázu, školám medvědí službu.

„Přece naše děti nebudou ve škole bity! Nejsme ve středověku! Konec fyzického násilí ze strany učitele!“ Tohle je oblíbený, stále opakovaný a ne příliš promyšlený názor rodičů a médií. Učitel nesmí dát facku – hrozí mu za to ztráta zaměstnání, ztráta prestiže, společenské zesměšnění, příp. soud, vězení, doživotní skvrna.

Učitel netrestá, spolužák šikanuje

Výsledek: Děti jsou ve škole bity, a to mnohem častěji, než si rodiče i ve svých nejspatnějších snech dovedou představit. Děti jsou bity svými spolužáky. Největšími grázly ve třídě, které by zastavila jen fyzická síla. Kterí uznávají právo silnějšího. Kterí jsou imunní na domluvy všech učitelů i Janů Ámosů.

Spoolečnost lživými nájezdy médií vyburcována do hysterie zakazuje učitelé jakkoliv se žáka dotknout v panice, že učitel ihned dostane choutky žáka sexuálně zneužívat. Výsledkem je, že jsou žáci sexuálně zneužíváni ve škole. Jsou zneužíváni svými nezvladatelnými spolužáky.

Vzhledem k tomu, že mezi učiteli převládají ženy, které navíc většinou patří k subtilnějším, neb celé mládí necvily bicepsy, ale seděly v knihách, facka od nich může být leda symbolickým poplácáním vyjadřujícím nesouhlas. Ve srovnání s vykrmeným devátákem řítícím se chodbou a dorážejícím plnou silou na kolemjdoucího prvňáčka (třeba při cestě do jídelny). Zde, jak každý, kdo se v okolí školní jídelny v nedávné době vyskytoval, dobře ví, práh hluku rozhodně překračuje

je povolené decibely. Jakékoli napominání učitele, ač sebeobratnější, diplomatické, citlivé, vnímavé, kreativní, vtipné, empatické, profesionální atd. („vy to musíte dětem vysvětlit ještě lépe, abyste je získali“), postrádá jakýkoliv smysl. Pokud hluk na chodbě je takový, že učitel není slyšet, doporučovala bych, aby letícího devátáka aspoň mohl lehkou fackou upozornit, že zalehnutí prvňáčka není dobrý nápad.

Vychlazený deváták zapře nos mezi očima...

Jistě už někdo spěchá s návrhem: „Ale to by se mělo řešit s rodiči!“ Ano, souhlasím, ale s rodiči to můžete řešit až za několik hodin, to už vychlazený deváták zapře nos mezi očima.

Vyhláši anketu: Myslíte si, že násilí, které bují ve školách ze stran nezařaditelných spolužáků lze opravdu stopnout domluvou?

Ponechám stranou vychytalé spolužáky, kteří si dali za náplň své docházky do školy vyburcovat učitele k fyzickému doteku a posléze jej obvinít (kámoš rád dosvědčí, že to bylo obtěžování). Obdivuji učitele, kteří, utahaní, utýraní, v situaci, kdy pověstná poslední kapka opakované provokace ze strany žáka doplní nádobu tak, že přeteče, v této situaci neztrácí sebeovládání a facku nedají. Nezpůsobí však neventilované napětí a pocit nespravedlnosti trvalé rýhy na učitelově psychickém zdraví? Obdivuji učitele, kteří v této situaci facku dají. I přes to všechno, co jim hrozí. Jsou to ti nejstatečnější ze statečných. Jsou to ti, kteří zpomalují rozšíření školního terorismu po naší zemi.

Olga Pikousová, učitelka

INZERCE

**Ostravská univerzita v Ostravě
ve spolupráci se Slezskou univerzitou v Opavě**

nabízí

v akademickém roce 2010/2011

BEZPLATNÉ KURZY

**pro pracovníky škol a školských zařízení
Moravskoslezského kraje**

**(učitelé a ředitelé ZŠ a SŠ, pracovníci školních
družin, jídelen...)**

v rámci projektu:

*Modulový systém dalšího vzdělávání
pracovníků škol a školských zařízení v MSK*

OP VK: CZ.1.07/1.3.05/11.0011

*Aktuální informace naleznete na
<http://projekty.osu.cz/projekt-dvpp/esf/>*

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Není skuhrání na kvalitu vzdělání jen tradovanou chimérou?

Jaké jsou znalosti českých žáků 8. ročníků, pokud srovnáme výsledky mezinárodních výzkumů?

Čas od času proběhnou v médiích informace o tom, že čeští žáci se ve školách biflují, učí se nazpaměť a že škola nepodporuje kreativní myšlení. Na počátku školního roku jsou noviny plné článků o tom, jak je nutné změnit metody výuky, jinak se z nás stane národ, který nebude z hlediska znalostí konkurenceschopný. I projekt státních maturit je pokračováním těchto názorů. Jak je to ve skutečnosti? Dostaly se mi do ruky výstupy Ústavu pro informace ve vzdělávání popisující Výzkum TIMSS 2007 (TIMSS= Trends in International Mathematics and Science Study). Výzkum TIMSS je projektem Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement). V rámci tohoto průzkumu se testují znalosti žáků 8. ročníků a víceletých gymnázií v mezinárodním

srovnání. Výsledky jsem zpracoval do uvedených tabulek.

Prokazování znalostí = znalosti základních přírodovědných faktů informací, pojmů, nástrojů či přístrojů a postupů. Přesné a široké znalosti umožňují žákům se věnovat

složitějším kognitivním činnostem potřebným pro vědecké bádání. **Až na fyziku byli v tomto kritériu naši žáci lepší než mezinárodní průměr.**

Používání znalostí = úlohy náležející do této katego-

rie vyžadují přímou aplikaci znalostí v jednoznačných situacích. Do této oblasti patří mj. hledání řešení, uvádění do souvislostí, vysvětlování aj. **V této části testu byli naši žáci jasně lepší než mezinárodní průměr.**

Uvažování = do této oblasti patří správná analýza a řešení problémů, syntéza a propojování, vytváření hypotéz, plánování, vyvozování závěrů, zobecňování, posuzování, zdůvodňování. **V této oblasti byli čeští žáci vždy lepší než mezinárodní průměr.**

Z výše uvedených dat vyplývá, že čeští žáci měli až na prokazování znalostí ve fyzice více správných odpovědí, než byl mezinárodní průměr. V otázkách na uvažování, tedy v tzv. problémových úlohách, nebyl mezinárodní průměr nikdy lepší než naši žáci. Musíme se pořád bát o kvalitu našich škol a žáků?

Zpracováno dle: M. Frýzková, S. Janoušková, D. Mandíková, J. Palečková, D. Švejdová, V. Tomášek: Výzkum TIMSS 2007, Úlohy z přírodních věd pro 8. ročník. Vydal Ústav pro informace ve vzdělávání, Praha, 2009

Mgr. Jiří Šalený,
Gymnázium Týn nad Vltavou

BIOLOGIE	Prokazování znalostí	Používání znalostí	Uvažování
Počet otázek, kdy byla lepší úspěšnost žáků z ČR	11	7	5
Počet otázek, kdy byl lepší mezinárodní průměr	5	0	0

CHEMIE	Prokazování znalostí	Používání znalostí	Uvažování
Počet otázek, kdy byla lepší úspěšnost žáků z ČR	5	3	5
Počet otázek, kdy byl lepší mezinárodní průměr	2	0	0

FYZIKA	Prokazování znalostí	Používání znalostí	Uvažování
Počet otázek, kdy byla lepší úspěšnost žáků z ČR	2	11	5
Počet otázek, kdy byl lepší mezinárodní průměr	3	1	0

VĚDY O ZEMI	Prokazování znalostí	Používání znalostí	Uvažování
Počet otázek, kdy byla lepší úspěšnost žáků z ČR	9	8	2
Počet otázek, kdy byl lepší mezinárodní průměr	0	1	0

Příběh o Lukáškově

Na naší školu začal chodit už od přípravné třídy. Od první třídy jsem ho učila já. Byl to milý, veselý a bezeleštný kluk. Byl to velmi hodný kluk. Chodil od první třídy na fotbal. Měl trénink třikrát do týdne. Reprezentoval naši školu ve fotbalovém turnaji. Na fotbal byl neuvěřitelně šikovný. Měl, jak se říká „dar od Boha“. Ještě jednu zálibu měl, a to tancování. Byl členem tanečního kroužku na naší škole.

Ještě 29. června tancoval před dětmi na vystoupení, které dokonce natáčela regionální televize. Lukášek tancoval a pořád se usmíval. Měl před sebou už jen čtyři dny života.

Vím, že měl veliký strach z vody. Jezdil s námi ve druhé i ve třetí třídě na kurzy plavání. Jeho rodiče se velmi snažili, aby se naučil plavat. S maminkou Lukáška jsem o jeho strachu z vody mluvila. Mluvi-

la jsem i s Lukáškem. Řekl mi, že se vody strašně bojí. Kurz plavání měl šestnáct lekcí. Lukášek na většinu z nich nebyl, a když už s námi nakonec na plavání jel, tak asi po 20 minutách lekce vylezl z bazény a už nemohl. Pamatuji si ten nešťastný výraz jeho obličeje. Když jsem se dozvěděla, že se 3. července utopil v Ka-

mencovém jezeře, byl to pro mne šok. Utopil se v hloubce pro neplavce. On by do hloubky, kde nestačil, nikdy nešel. Našli ho pod jednou z vodních atrakcí. Vic nevím. Pohřeb se konal 19. července v místním kostele. Bylo mu pouhých deset let. Nikdy na něj nezapomenu.

Jitka Kozlová, učitelka ZŠ Jirkov

Lukášek na poslední školní fotografii, drží míč.

Roste vzdělávací a výchovný vliv rodičů?

→ DOKONČENÍ ZE STR. 2

Z minut na desítky minut

Výzkumníci analyzovali desítky tisíc výpovědí rodičů mezi lety 1975 a 2000 a zjistili, že současní britští otcové tráví se svými dětmi 32 až 36 minut denně, zatímco v roce 1975 to bylo mezi 3 a 8 minutami. U matek narostl tento čas za stejné období z 8 až 21 minut na 51 až 86 minut.

A co v ČR

V České republice pravděpodobně není podobný výzkum realizován, a nedá se tudíž porovnávat. Nicméně lze předpokládat, že vzhledem ke kulturním a historickým rozdílům a k rozdílnému společenskému vývoji ve sledovaném období by mohly být výsledky takového průzkumu provedené u nás dosti odlišné.

Vnější i vnitřní izolace společnosti za doby totalitního režimu nutila členy společnosti trávit čas více v rámci rodiny. Zajímavé by bylo zjistit, zda došlo ke kvalitativnímu posunu ve smyslu zjištění britské studie, a případně k jakému.

bob, nov, Telegraph.co.uk
(<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/7560004/Parents-spend-more-time-with-children-than-generation-ago.html>)

TIP PRO ŠKOLY:
takový malý průzkum si můžete udělat i vy u vlastních žáků. Zkusíte se zeptat rodičů, kolik času denně tráví s dětmi a jakým způsobem. Výsledky rádi zveřejníme.

Vezměte svou školu do přírody!

Vyslovte své přání a veškeré starosti s organizací
a zodpovědnost na sebe vezmeme my!

/ školy v přírodě /
/ adaptační pobyty /
/ lyžařské kurzy /

/ relaxační a stmelovací pobyty pro učitele /
/ jazykové kurzy / vodácké kurzy / sportovní akce /

**My vymyslíme a zorganizujeme pobyt....
....a vy máte klid na výuku.**

Více informací o programu a destinacích na www.pobyty-pro-skoly.cz.

Aktuální cenová nabídka pro pobyty na podzim 2010!
Pro prvních 1 000 dětí **sleva 500 Kč/dítě** na pobyt ve škole v přírodě!

Škola v přírodě (6 nocí, 7 dní)

RS Česká Kanada
Jižní Čechy (Jindřichův Hradec)

nebo **RS Poslův Mlýn**
(Český Ráj)

* Plně vybavené učebny * Tělocvična * Hřiště * Krásné okolí
* Příjemný personál * Domácí strava

Cena od: 2 900 Kč / 1 dítě / pobyt

Cena zahrnuje: dopravu, ubytování, program, pojištění,
stravu 5x denně (vč. pitného režimu), zdravotníka.

- pestrý a zábavný program
- jeden kvalifikovaný instruktor na každých 10 dětí
- **ubytování a strava pro pedagogy zdarma**
- **od 13:00 do rána 07:00 přebíráme veškerou zodpovědnost za děti my!!**

Lyžařské kurzy (5 nocí / 6 dní až 6 nocí / 7 dní)

Lyžování na Šumavě

Hotel Bílá Strž / Lyžování v okolí Špičáku

Cena od: 4 300 Kč / 1 dítě / pobyt (vč. skipasu)

Lyžování v Rakousku

Hotel Kuba / Lyžování v Mitterdorfu

Cena od: 4 600 Kč / 1 dítě / pobyt (vč. skipasu)

Cena zahrnuje: dopravu, ubytování,
stravu 5x denně (vč. pitného režimu),
5-ti denní skipas, pojištění, zdravotníka,
lyžařské a snowboardové instruktory,
program a netradiční aktivity na sněhu.
Ubytování a strava pro pedagogy zdarma.

S námi je i na sněhu zábava!

Odměňte dobré učitele! Ale kteří to jsou?

Kvalita a kvantita. Tato dvě slova jsou si tak podobná a přitom každé z nich tahá za opačný konec provazu. Aby fungovala společně, musí být jejich poměr vyvážený, což v žádném případě neznamená jedna ku jedné. Za příkladem si odběhneme ke sportu. Fotbal se nehraje pro krásu, ale počítá se na góly. Tenista si klidně může nevkusně hekat při každém úderu, hlavně když dosáhne své „fifty“y. Sprinter zaklekně do bloků a je lhostejné, zda jeho tretry září rudě nebo modře. Čas je, oč tu běží. V krasobruslení si rozdělili bodování za umělecký dojem a technickou hodnotu. O uměleckém dojmu se dá často dosti spekulovat, z čehož vyplývá, že v jasné nevýhodě jsou nezměřitelná odvětví, kde záleží jen na stanovisku hodnotitele nebo výsledku rozbohem či anketou.

Jak je tomu ve školství? Školství našťestí není výroba, kdy se ze stran obě kvěčka tlačí za svým cílem: dosáhnout vysoké kvality při dodržení kvantitativních limitů. U kantorské profese jsou osnovy tím množstvím, které je třeba dětským mozkům předat. A jakou formou? Kvalitně, moderně, dejme tomu činnostním učením. V závěru by pak měly vyplynout na povrch tzv. výstupy – žák ovládá, ovládá částečně, případně neovládá. Statisticky je to změřitelné. Jenže ouha! Ovládá žák proto, že jeho potenciál je vysoký a učivo ho zajímalo dávno předtím, než ho pan Vopička odpřednášel? Nebo se stal ten zázrak, který mně při zoopatologii, kdy nás vyučující natolik nadchnul, že jsme rázem brouky měly všude, nejen v hlavě? Úsměvná je i historka začínajícího pohledného pedagoga, který musel čelit nájezdu zkoušenichti-

vých pubertálních žákyň, sy-pajících z rukávu latinské ná-zvy všech parazitů.

A teď se v tom orientujte – hledejte kriteria, jak změřit, vyhodnotit, že tento pedagog je ten, který „shrábne balík“. Co když při hodnocení výstupu záměrně volil snadné testování nebo při ohlášené návštěvě ve výuce sehrál roli vždy usměvavého a kreativního? A bude u žáků oblíbená zdánlivě nerudná stařena nebo vlasatý jinoch, přitom oba stejně erudovaní? Jak omezit platný zákon: Já na bráchu, brácha na mě, včetně leštění klik?

A i kdyby všechno proběhlo dle vhodně stanovených a dodržených regulí, tak počítejme s největším nepřítelem – lidskou závistí a zlobou. Věru, odměňování „dobrých učitelů“ může dopadnout všelijak....

Hedvika Vykydalová,
autorka je učitelka

Na změnu odměňování učitelů neuzrála doba

→ DOKONČENÍ ZE STR. 1

UZ Možná je střídání ministrů školství do značné míry způsobeno nějakým vnitřním pnutím na MŠMT...

Nevidím zde problém ve vnitřním pnutí, problémem, který já vnímám, byla chybějící odvaha k zásadním reformním krokům. Já jsem nyní připraven tyto klíčové a zásadní věci řešit.

UZ Možná je to způsobeno tím, že školství s sebou vleče zátěž chronických problémů, čímž je podporována „blbá nálada“...

Souhlasím s tím, že kde se nedělají zásadní věci a zásadní kroky, šíří se blbá nálada. Já jsem připraven do těchto zásadních věcí jít.

UZ Napadlo vás před rokem, že budete tyto problémy řešit?

Před rokem by mě to skutečně ani nenapadlo, nicméně můj dosavadní 46letý život je po-

měrně bohatý na takové zásadní věci, takže vím, že dopředu nemám ve svém životě nikdy nic jistého.

UZ Jako psycholog jste se zabýval problémy ve věznicích. Našel jste nějaké průsečíky mezi svou bývalou praxí a českým školstvím?

Je pravda, že z mé praxe se vypichuje 3,5 roku ve vězeňství. Možná více mě mrzí, že se tam nezmiňují i další pracovní zkušenosti. Šest let jsem pracoval s dětmi, které měly školní a výchovné problémy, pracoval jsem s učiteli, se třídami, dělal jsem vzdělání pedagogů. Sám jsem na jedné vyšší odborné škole i přednášel. Pak jsem také pracoval jako klinický psycholog s lidmi v krizi. Obecně si myslím, že je dobrá průprava pro ministra, když projde takovouto praxí, protože tento a zejména příští rok vyžadují odvahu, ale i cit a empatii pro prosazení klíčových kroků.

UZ Chcete zvýšit průměrný plat učitelů jednorázově o několik tisíc korun, chcete motivovat mladé učitele jednorázovým příspěvkem 180 tisíc korun. Jak to prosadit ve vládě „rozpočtové odpovědnosti“?

Je potřeba říci, že to nejsou pouze kladné body pro Josefa Dobeše, ale pro celou vládu, která si naopak školství, vzdělávání a konkrétně učitele vzala za svoji prioritu. Nikdy bych nedokázal toto slíbit, kdybych za sebou neměl podporu a slib celé vlády (*jedná se o body z programu strany VV, které strana deklarovala v rámci svého předvolebního programu, pozn. autora*). Obecně jsem připraven reformovat české školství, ale to z pozice regionálního školství. Jsem přesvědčen, že je třeba začít úplně od základů od nástupu na základní školu, možná od posledního ročníku mateřské školy. A pokud začne reformovat odspoda, tak to dojde i k vysoké škole, na kte-

rou se zejména zaměřila moje předchůdkyně paní doktorka Kopicová.

UZ Vaši předchůdci zažili bouřlivé diskuse na téma posílení nenárokové složky platu. Mezi učiteli vládne obava ze zneužití této pravomoci ředitele. Jak to řešit?

Myslím si, že pro zásadní změny v tuto chvíli ještě neuzrála doba. Je potřeba profesionalizovat a upevnit manažerský tým na školách, aby i škola pracovala jako zodpovědná firma, když to nazvu s nadsázkou, kde manažer ví, že musí motivovat ty kvalitní a nejspolečnické spolupracovníky. V tuto chvíli nebudeme měnit tarify a bude hájit tarify učitelů.

UZ 10 mld. chcete přesunout z ministerstva obrany. Co na to říkají Alexandr Vondra a Miroslav Kalousek?

Je přirozené, že Alexandru Vondrovi se to vůbec nelíbí, Miroslav Kalousek tomu dává

částečně podporu. Všichni však víme, že to není úplně systémový krok, jsme ale připraveni přidat peníze do školství. V tuto chvíli máme připraveno 6,1 miliardy ze slíbených deseti, 2,1 miliardy jsou z obrany, zbylou částku získáme od ostatních rezortů.

UZ Zvýšení platu učitelů je podmíněno srovnávacích zkoušek na ZŠ a státní maturitě. Vypadá to jako obchod...

Ne, první peníze jsou vázány k příchodu mladých učitelů a k řešení toho nejpálčivějšího problému. Druhé peníze by měly být oceněním kvality a výkonu. Je to něco za něco, v tom případě obchod, ale jde o to, aby učitelé třeba nevystupovali proti negativním věcem. Naopak, žádám je, abych měl od nich velmi silnou zpětnou vazbu o všech věcech, které se jim nelíbí.

→ DOKONČENÍ NA STR. 12

Na změnu odměňování učitelů neuzrála doba

→ DOKONČENÍ ZE STR. 11

UZ Už jste pronikli do historie a kontextu státních maturit? Jak se zdá, skutečně je chcete zavádět...

Já se v tuto chvíli nezaměřuji na minulost. To bych mohl dělat po zbytek svého funkčního období, protože ta minulost je dlouhá a složitá. Já se zaměřuji na přítomnost a budoucnost a skutečně jsem připraven státní maturitu spustit.

UZ V čem vlastně spatřujete význam a potřebu státních maturit? Chybí zde ucelená koncepce dalšího směřování a řízení středního školství, přitom se zde roky a roky v potu tváře pracuje, nebo spíš nepracuje, na státní maturitě. Jde o chybný postup?

Kdybych já začínal, nezačínal bych státními maturitami, ale začal bych nástupem na základní školy, správnou diagnostikou a zařazením dětí.

Pracoval bych na standardu dětí v pátém a devátém ročníku pomocí jednoduchých testů, které tento standard změní. Pracoval bych na integraci handicapovaných dětí a ocenění škol za to. Tento postup jsem zdědil a musím začít od státních maturit, připouštím, že to není úplně koncepční.

UZ Pojďme ještě zpět k učitelům. Peníze nejsou všechno. Řada z nich trpí tím, že učitelské povolání nemá potřebnou prestiž, což se následně projevuje i v prostředí školy a v ve vztahu mezi žákem a učitelem. Co budete dělat pro řešení tohoto nelehkého sociálního problému?

otázce nenašel relevantní informaci?

Ano, v našem programu jsme měli zmínku o smlouvách mezi školami a rodiči. I toto se objevilo v programovém prohlášení vlády, i když jenom ve větě, že otevřeme diskuzi. Já vnímám, že v oblasti chování se výrazně zhoršuje klima na školách, roste agresivita

a liberalizace vzdělávacího systému. Nenastavily se ale ověřovací a srovnávací mechanismy. To je klíčové téma a k tomu samozřejmě vede diskuze o kompetencích, dovednostech a znalostech žáka, které jsou zásadní v uzlových bodech vzdělávání, a jak tyto kompetence a dovednosti dovedeme měřit.

INZERCE

Ostravská univerzita v Ostravě Přírodovědecká fakulta Centrum Celoživotního vzdělávání

Centrum Celoživotního vzdělávání - akreditovaná instituce MŠMT k provádění vzdělávacích programů pro účely zákona č. 563/2004 Sb. nabízí

1) Studium k výkonu specializovaných činností

(studium podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.)

- Koordinace v oblasti ICT
- Školní koordinátor environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)

2) Rozšiřující studium učitelství – rozšíření o další předmět (ZŠ, SŠ)

(studium podle § 6 vyhlášky č. 317/2005 Sb.)

- Distanční forma studia - Informatika
- Kombinovaná forma studia - Biologie, Matematika, Chemie, Geografie

3) Rozšiřující studium učitelství – rozšíření na jiný druh nebo stupeň školy

(studium podle § 6 vyhlášky č. 317/2005 Sb.)

- Distanční forma studia - Informatika
- Kombinovaná forma studia - Biologie, Matematika, Chemie, Geografie

Všechna rozšiřující a specializační studia jsou akreditována na MŠMT - DVPP

Bližší informace:

tel.: 59 709 2116, 73851 2116

web: <http://prf-czv.osu.cz>

Zde s Vámi naprosto souhlasím, když jsem nastupoval do své funkce, zmínil jsem dva základní filozofické směry, kterých se chci držet: 1) Ministr od samého počátku usiluje o zvýšení prestiže a autority učitele. 2) Ministr chce více zapojit rodiče do vzdělávacího procesu.

UZ Dobře, to jsou cíle, ale jak prakticky zvýšíte prestiž učitelského povolání? Televizními spoty, jako ministryně Kopicová v případě státních maturit?

Rozhodně nebudu platit nějakou reklamu. Já jako ministr jim budu dávat podporu každý den, stejně jako ministerstvo. Podpora jejich ekonomické situace je jednou z možností, smlouva mezi rodiči a školou opět zvyšuje autoritu učitele. Dovedu si ještě představit konkrétní ocenění, konkrétních učitelů za konkrétní věci.

UZ S tím souvisí i další otázka. Jaké priority si kladete ve výchovné oblasti? V programu VV jsem k této

děti a neúcta k učiteli. Toto je třeba změnit a prvním krokem je veřejná diskuze.

UZ A co oblast vzdělávací? Z programu jsem se toho příliš nedozvěděl, jaké priority by měla mít česká škola v tom, jak formuje a jak praktizuje vzdělávání svých žáků? Jaká témata a kompetence mají být zejména posilovány?

Vnímám problémy českého školství v tom, že se výrazně rozjela individualizace

UZ Poslední dotaz, nebo spíš výzva. Máte možnost sdělit učitelům základních a středních škol poselství pro tento školní rok. Co řeknete?

Vaši práce si nesmírně vážím a stojím za Vámi, přeji Vám hodně zdraví a sil pro tento školní rok.

UZ Děkujeme za rozhovor.

Bohumil Kartous **UZ**

Ten nový ministr je ale hlava. Přidá udu každému pět tisíc a zároveň do každé školy přivede psychologa, abychom se z toho radosti nezvrátili...

Vývoj evaluace na školách, aneb jak hodnotit a čím

Jak hodnotit, na co se zaměřit, co pro to použít a kde to najít...

- Str. 14** Školští entomologové očekávají rok Stonožky
- Str. 15** Prváci hlásí nástup. Zjistěte, co v nich je!
- Str. 15** Co zlepšit? Mapa vám napoví
- Str. 16** 2 486 škol loni využilo profesionální evaluace

Nová dimenze hodnocení: IRT

Inteligentní testy vytvořené metodikou IRT už na českých školách jsou. V čem spočívá jejich inteligence?

Společnost Scio v rámci projektu Eskalátor spolu-financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR zásadně ovlivnila způsob vytváření testů. Místo dosud uplatňované metodiky klasické teorie testování (obecně v českém prostředí jako jediné používané pro přípravu školních testů) připravila testy z anglického jazyka a čtenářské gramotnosti na základě metodiky IRT (Item Response Theory), která je naopak ve světě, a ve vzdělávací oblasti zejména, běžným standardem.

Co je to IRT

V čem se test vytvořený pomocí IRT od „klasických“ testů liší? Na první pohled v ničem. Žák odpoví na sérii testových úloh, dostane vyhodnocení a srovnání s ostatními v rámci třídy, školy a celé republiky.

„Kouzlo IRT testů však spočívá v tom, že umožňují při pravidelném testování nestejnou sérii otázek sledovat vývoj žáka v čase, přičemž oproti klasickým testům zároveň nabízejí ještě přesnější určení úrovně jeho znalostí, umožňují identifikovat jeho silné stránky i slabiny, a tím určovat jeho pozici na rozvojových mapách. Ty popisují dráhu,

Jak se IRT test vytváří?	
Postupné kroky vývoje testu	Co jednotlivé kroky znamenají
1. krok	Vytvoření specifikací testových úloh pro všechny úrovně obtížnosti.
2. krok	Zadání tvorby úloh autorům.
3. krok	Několikanásobná oponentura.
4. krok	Pilotáž – úlohy testované metodikou IRT musí mít stejnou podobu jako ve finálním testu.
5. krok	Kalibrace úloh – výsledkem jsou informace o obtížnosti a diskriminaci, tj. jak daná úloha rozlišuje mezi žáky různých schopností.
6. krok	Umístění zkalibrovaných úloh na standardizovanou škálu.
7. krok	Sestavení finálního testu a testování.
8. krok	Zpráva o umístění žáka na standardizované škále; při opakovaném testování se jeho výsledek zobrazuje vždy na této škále, což umožňuje sledování žáka v čase, tj. jeho pohyb na škále.

po níž obvykle probíhá rozvoj znalostí a dovedností dítěte v jedné určité oblasti vzdělávání,“ říká Jan Synek z vývojářského týmu.

Jak to funguje: test se vyvíjí s žákem

Test pracuje se škálou rozdělenou do několika pásem. Každému pásmu je přiřazen slovní popis skutečné dovednosti. Žák se tak může podle dosažených bodů umístit na konkrétním místě škály a získat přehledný obraz svých současných znalostí.

Škálu je možné v čase rozšiřovat a zpřesňovat, čímž vzniká společný rámec pro sledování pokroku dítěte. Lze také přesněji určit „přidanou hodnotu“ každé školy, a pomoci tak rodičům s výběrem školy pro jejich potomka. IRT umožňuje snadněji vytvářet obdobné obtížné varianty testů.

Čtenářská gramotnost jako soubor dovedností

Testy z angličtiny mají za úkol průběžně sledovat vývoj jazykových dovedností žáků 5. až 9. třídy ZŠ a obecně vycházejí

podle aplikovatelných dovedností (získat z textu informaci, interpretovat text a posoudit ho). „Ukázalo se však, že čtenářská gramotnost je komplex dovedností, které není možné testovat izolovaně. Proto jsme se rozhodli uvedené dovednosti sloučit. Výsledky jarního testování ukázaly správnost tohoto postupu,“ dodává k tomu Jana Codlová.

Vstříc žákům

A jaký je smysl inteligentního testování? „Díky testům projektu Eskalátor může žák lépe zaměřovat své studijní činnosti žádoucím směrem a nebude přitom ztrácet motivaci. Na rozdíl od známek mu mapa učebního pokroku (rozvojová mapa) ukáže zřetelně a v konkrétních bodech, v čem se žák zlepšil, v čem ne, v čem zaznamenal velký pokrok a v čem je podprůměrný. Tyto informace potom poslouží jako zpětná vazba pro učitele i rodiče a nabídnou jim nástroj pro efektivní individuální práci s žáky,“ uzavírá Codlová.

SŠ: Analýza prozradí, na jaké VŠ míří vaši absolventi

Školy budou moci objektivně zjistit, jak úspěšní jsou jejich absolventi v přijímacích zkouškách na VŠ.

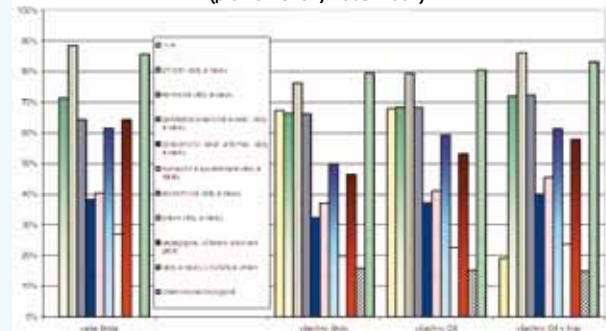
Od nového školního roku nabídne společnost Scio středním školám zpracování analytické zprávy zaměřené na zmapování procesu přijímacího řízení na VŠ. V rámci projektu nazvaného Absol-

vent si mohou členové vedení středních škol objednat analytickou zprávu ve formě papírové brožury. Zpráva obsahuje řadu zajímavých dat a grafů, z nichž lze snadno vyčíst, kam a s jakou úspěšností

se hlásili žáci příslušné střední školy a jak si vedli v porovnání se svými vrstevníky. K dispozici škola získá i srovnání s celorepublikovým průměrem, se školami stejného

→ DOKONČENÍ NA STR. 17

Srovnání průměrné úspěšnosti přijetí na jednotlivé typy fakult (průměr za roky 2005–2009)

Školští entomologové očekávají rok Stonožky

V září se na školách opět objeví Stonožka. Odborníci se shodují, že se jedná o druh užitečný a vítaný. Výuku příliš nenaruší, naopak ji může významně obohatit.

Již v září opět začne celoroční cyklus srovnávacího testování na základních školách. Nabídka testování je pro další školní rok na základě přání pedagogů upravena a zahrnuje opravdu širokou paletu možností testování – jak předmětů, tak jednotlivých ročníků.

Srovnávací testování zahrnuje nejčastěji testy z matematiky, jazyka českého a obecných studijních předpokladů, ale také například testování cizích jazyků a klíčových kompetencí. Tyto testy jsou do-

plněny ověřováním čtenářských dovedností, finanční gramotnosti nebo šetřením školního klimatu. Informace o těchto projektech naleznete na webových stránkách www.scio.cz/skoly/zs/ nebo v dalších číslech Učitelského zpravodaje.

Proč srovnávací testování? A proč pravidelně?

Prostřednictvím výsledků testování získá škola přehled o aktuálních znalostech žáků ve srovnání s tisícovkami jiných. Dozví se tak, jaké jsou

aktuální znalosti žáků, v čem škola žáky připravuje dobře a v čem naopak může přidat. Výsledky, které zanechá Stonožka, jsou objektivní, a to zejména díky standardizovaným testům.

Jak loni dopadlo porovnání krajů

V loňském roce se testování šestých tříd zúčastnilo **více než 10 000 žáků z 526 tříd**, v devátých tříd byl soubor testovaných ještě větší: testy absolvovalo **téměř 27 000 žáků!**

Výsledky testů umožňují porovnávat jednotlivé kraje, ba i okresy. V grafu vidíme sloupečky prezentující jednotlivé kraje, vždy jsou sestaveny z čistých úspěšností jednotlivých předmětů. Nejlepších výsledků dosáhli celkově žáci v Praze a ve Zlínském kraji (vysvětlením může být i to, že žáci z těchto krajů se testování účastní opakovaně a s výsledky pracují), nejhorších naopak v Karlovarském a Královéhradeckém kraji. Velmi dobře dopadl také Liberecký kraj, který od loňska zlepšil své výsledky. Můžeme mezi sebou porovnávat i jednotlivé předměty. Nejvýraznější rozdíly vidíme v němčině například mezi Zlínským krajem a Vysočinou nebo v angličtině mezi Prahou a Pardubickým krajem.

Jak to probíhá

Výsledky jsou přehledně zpracovány jak pro jednotlivé žáky, tak i pro učitele – předmětové komise, ale i vedení školy.

Podle možnosti a preferencí školy je možné zvolit testování pomocí klasických papírových testů a nebo zvolit on-line formu. Termíny jednotlivých testování jsou předem známy, a je tak možné testování dobře naplánovat.

Studijní potenciál pod drobnohledem

V České republice nabízíme unikátní srovnání studijních předpokladů žáků (ověřených testem Obecné studijní předpoklady) s jejich skutečnými výsledky v předmětových testech. I pomocí tohoto ukazatele je možné nahlížet na pedagogickou práci a mnohdy je zřejmé, že jsou žáci skutečně „ždímaní“ na hranici svých možností – ku prospěchu jejich i spolužáků.

Dovednosti, zejména ty klíčové

Testování klíčových kompetencí má mezipředmětový charakter, mezi úlohami se objevují oblasti z občanské výchovy, zeměpisu, dějepisu, ale i mediální výchovy či českého jazyka. Žák pracuje s různorodými texty, tabulkami, grafy, orientuje se v běžných životních situacích, hle-

dá řešení zadaných problémů a celkově absolvováním testu deklaruje široký záběr schopností a dovedností. Postoje žáků v jednotlivých oblastech definovaných RVP ZV jsou zjišťovány dotazníkovou částí

testu, která pro výsledky představuje zajímavé možnosti interpretací.

Kudy? Kam? Kea..

Komplexní evaluační analýza je opakované testování Stonožky doplněné podrobným dotazníkovým šetřením, které sleduje jeden ročník v průběhu celého druhého stupně. Závěrečné srovnání poskytne škole zajímavé informace o vývoji po celou dobu sledovaného období, každoroční zprávy reflektují aktuální stav a umožňují flexibilně reagovat na změny ve výsledcích jednotlivých tříd/žáků. Zapojení do modulu KEA je zpoplatněno pouze symbolicky, do projektu je průběžně zapojeno více než 320 škol.

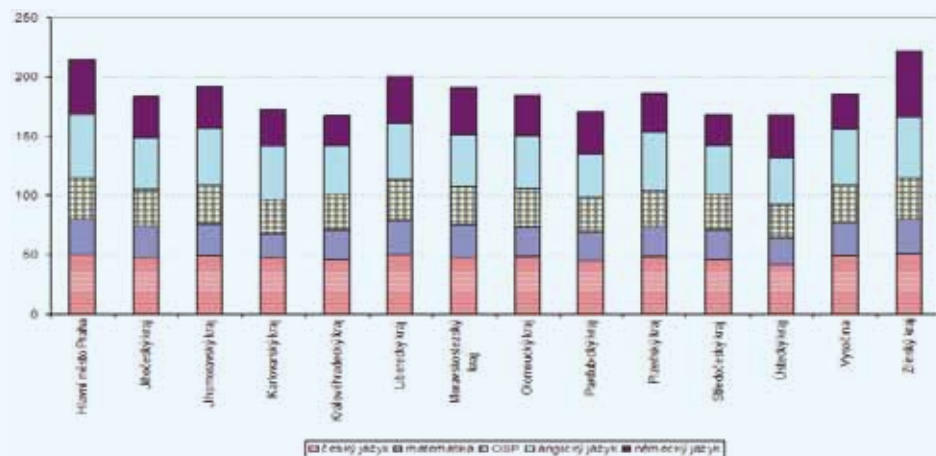
Termíny testování jsou přehledně uvedeny v kalendáři společnosti Scio, který bude do škol zaslán společně s katalogem. Přejete-li si zaslat další výtisk kalendáře nebo katalogu, neváhejte nás kontaktovat na adrese: zs@scio.cz.

Průřezová témata v praxi

Společnost Scio od letošního školního roku spolupracuje na projektu financovaném ESF, který je věnován výuce průřezových témat – jejich zařazování do výuky. Pro školy připravujeme internetový portál, na kterém budou zdarma k dispozici materiály věnované **osobnosti a sociální výchově, výchově demokratického občana, výchově k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchově, environmentální či mediální výchově**. Zajímáte-li se o některou z uvedených oblastí, máte praktické zkušenosti s jejím zařazováním do výuky nebo záso- bu zatím nerealizovaných nápadů, **ozvěte se nám!**

Kontakt: esanigova@scio.cz

Čistá úspěšnost dosažená v jednotlivých testech – podle krajů

3. třídy	pětice testů z českého jazyka, matematiky, anglického jazyka, vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět (prvouka) a z testu zaměřeného na hodnocení klíčových dovedností (testování probíhá od 28. 3. 2011)
5. třídy	ČJ, Ma, OSP (testování probíhá od 28. 3. 2011) nově test z anglického jazyka (testování probíhá od 11. 4. 2011)
6. třídy	ČJ, Ma, OSP (testování probíhá od 11. 10. 2010) klíčové kompetence (testování probíhá od 7. 3. 2011) AJ (testování probíhá od 11. 4. 2011)
7. třídy	ČJ, Ma, OSP (testování probíhá od 28. 3. 2011) klíčové kompetence (testování probíhá od 7. 3. 2011) AJ (testování probíhá od 11. 4. 2011)
8. třídy	klíčové kompetence (testování probíhá od 7. 3. 2011) AJ (testování probíhá od 11. 4. 2011)
9. třídy	ČJ, Ma, OSP, AJ, NJ – letos v cenově zvýhodněném balíčku: ČJ, MAT, OSP a AJ již za 105 Kč + test z NJ ZDARMA (testování probíhá od 8. 11. 2010), klíčové kompetence (testování probíhá od 7. 3. 2011)

Prváci hlásí nástup. Zjistěte, co v nich je!

Střední škola si s nástupem nových studentů klade otázku: Kam se žáci s pomocí školy posunou? Z mnoha důvodů je dobré se to dozvědět.

Chcete vědět, co umějí nově nastupující žáci? Vyzkoušejte projekt Vektor. Jde o základní evaluační nástroj pro střední školy, který měří kvalitu a efektivitu výuky. Žáci projdou testováním na začátku a na konci studia, což umožňuje stanovit tzv. relativní posun (přidanou hodnotu). Vektor tak dává školám informaci, jak se jednotliví žáci zlepšili či zhoršili vzhledem k ostatním účastníkům testování. **A pozor, letos s novinkou zamezující opisování!**

Srovnání mezi stavem v 1. a 4. ročníku

V září otestujeme žáky prvňáčeků a společně s nimi žáky odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Výsledky testování jsou vyhodnoceny a škole je poskytnut přehled o tom, co její noví žáci umí, a navíc jí poskytneme porovnání výsledků vlastních žáků s dalšími účastníky testování.

Velmi užitečné může být například srovnání se školami stejného typu, jež je součástí analytické zprávy. Po třech letech projdou stejní žáci testováním podruhé. Díky tomu vedení školy jednoduše zjistí, jakým způsobem škola na žácích během tří let zapracovala. Druhá část testování ve 4. ročníku slouží mimo jiné i jako příprava žáků na maturitu a přijímací zkoušky na vysokou školu.

Vyberte si, v čem budete vývoj sledovat

Škola si může vybrat, zda její žáci absolvují testování pouze v základní variantě skládající se z testů z českého jazyka, matematiky, anglického a německého jazyka a testu obecných studijních předpokladů. Druhou možností je volba rozšířené sady AB, která je dále doplněna o test z informatiky, přírodovědné

ho základu (biologie, fyzika, chemie) a společenskovedního základu (dějepis, zeměpis, ZSV). Součástí testování je i stručné dotazníkové šetření, které umožňuje zjistit doplňující informace pro lepší uplatnění výsledků.

Organizace? Nepříliš náročná, nejpohodlněji on-line

Testování zabere škole maximálně pár dnů, přičemž učitelům odpadá starost s přípravou úloh a vyhodnocením testů. Vedení školy získá přehledné a důležité informace, které lze využít jako podklady k vlastnímu hodnocení. Výsledky lze rovněž využít pro prezentaci školy, například na webových stránkách.

Škola si sama volí formu, kterou předá odpovědi žáků společnosti Scio. Nejpohodlnější variantu představuje on-line testování, kde se odpovědi ukládají automaticky poté,

co žák zaklikne jednu z nabízených možností řešení úlohy. Letos on-line testování nabídne novinku – nahodilé míchání odpovědí (tzv. distraktorů), které výrazně eliminuje možnost opisování. Žáci již nemají šanci „švindlovat“ a vybírat odpovědi podle toho, co vidí na monitoru u svého souseda.

Školy, které upřednostňují papírovou formu testů, mohou do Scia odeslat odpovědi prostřednictvím záznamových archů (tedy poštou) nebo přes aplikaci ScioDat (vyučující zadá do počítače odpovědi jednotlivých žáků).

Chcete do Vektoru? Pak se rozhodněte hned

Testování vstupního Modulu 1 pro 1. ročníky bude probíhat od 15. září, doba realizace na školách se odvíjí od způsobu zvoleného předávání dat.

• testování on-line může na školách probíhat v ter-

minu od 15. září 2010 do 15. října 2010

• testování s přenosem výsledků do aplikace ScioDat může na školách probíhat v termínu od 15. září do 1. října 2010

• testování se zápisem na záznamové archy může na školách probíhat v termínu od 15. září do 22. září 2010

Při objednávce Vektoru Modul 1 má škola možnost objednat si nový projekt Absolvent za zvýhodněnou cenu 1 400 Kč. V rámci Absolventa škola získá analytickou zprávu zaměřenou na zmapování procesu přijímacího řízení na VŠ. Podrobnosti se můžete dočíst v článku (Analýza prozradí, na jaké VŠ míří vaši absolventi na str. 1).

red

Co zlepšit? Mapa vám napoví

Řada škol by bez výsledků z Mapy těžko mohla pracovat na zlepšení školního prostředí.

Spokojenost vyučujících, žáků i rodičů je jedním z hlavních znaků vypovídajících o kvalitě školy. Ovšem zjistit, nakolik jsou s atmosférou na škole jednotliví aktéři vzdělávacího procesu spokojeni, není snadným úkolem. Zvláště pokud škola usiluje o skutečně objektivní data a informace, jež jí pomohou přijmout taková opatření, která povedou ke zlepšení současného stavu. Dotazníkové šetření Mapa školy školám už několik let nabízí možnost získat analýzu současného stavu.

Odrazit se od aktuálního stavu

Mapa školy je dotazníkové šetření zaměřené na analýzu školního klimatu, které poskytuje školám dosud ne zce-

la známé, ale pro chod školy velmi významné informace o vztazích, názorech, postojích a přáních všech zúčastněných. Objektivitu šetření zaručuje skutečnost, že respondenti se ke školnímu klimatu vyjadřují anonymně, bez obav z toho, že by jim jejich názory mohly do budoucna způsobit nepříjemnosti.

Projekt analyzující školní klima je školám k dispozici již pátým rokem. V loňském roce prošlo dotazníkovým šetřením přes 15 tisíc respondentů z řad žáků, vyučujících, rodičů i absolventů. Školy, které se do Mapy zapojí opakovaně, získají možnost sledovat, jak se vnímání školního klimatu vyvíjí z dlouhodobějšího hlediska. Rovněž si mohou ověřit účinnost nových opatření.

Mapa v prosinci a v lednu

Ve školním roce 2010/2011 proběhne Mapa na SŠ v termínu od 1. 12. 2010 do 30. 1. 2011, v případě využití papírových dotazníků si musí škola vystačit s částečně zkráceným termínem na realizaci. Přihlašovat do projektu se mohou školy již nyní. Cena Mapy pro střední školy se odvíjí od počtu tříd, Mapa je k dispozici od 8 300 Kč. Stálí zákazníci mohou navíc produkt objednat se slevou.

Více o Mapě školy na www.scio.cz/mapass. Budeme rádi za vaše dotazy na mapass@scio.cz.

Jak vzdělávat v době informačního chaosu

→ DOKONČENÍ ZE STR. 6

tože fakta toho druhu se nemění. Jenom jim nedávat nic tak ošemetného jako filosofii nebo sociologii, aby si mohli dát dohromady dvě a dvě.“

Je celkem pochopitelné, že taková společnost pak zcela logicky zavraždila ženu za to, že:

„Byla jak časovaná bomba....Nestála o to vědět, jak se co dělá, ale proč se to dělá.“

Citované ukázky z knihy Raye Bradburyho 451 stupňů Fahrenheita jsou sice ukázkou krajního stavu, ale ...

Fakta a schopnosti by měly být v rovnováze. „Ale tohle přeci není diktát!“ oponoval mi jeden talentovaný žák, když jsem mu dosti neomaleně v 7. třídě vytknul hrubé chyby v jeho vlastním textu. Diktáty měl výborné, ale

ve vlastním textu dělal chybu za chybou. Znalost faktu nabývá smyslu ve chvíli, kdy ho žák aktivně užívá při své činnosti nebo na jeho základě vytváří úsudky či tvoří vlastní díla.

Bylo by tedy nanejvýš vhodné zanechat hádek o tom, zda jsou důležitější fakta nebo schopnosti, a začít konečně chápat, že takto problém nestojí. Teprve pak se můžeme v reformě pohout dál.

Zdeněk Brom,
autor je učitel a publicista

2 486 škol loni využilo profesionální evaluace

O jedničky na trhu evaluačních nástrojů v číslech

Desetitisíce žáků, studentů, učitelů a ředitelů škol, rodičů a dalších přímých i nepřímých účastníků vzdělávání v ČR se zúčastnily v minulém školním roce některého z projektů společnosti Scio. Nabízíme proto souhrnný pohled na její činnost za školní rok právě uplynulý.

Ve školním roce 2009/10 Scio rozšířilo svou nabídku produktů pro školy i jednotlivce. Pilíř tvořily převážně **srovnávací testy**, a to jak předmětové, tak zaměřené na zjišťování finanční, čtenářské a informační gramotnosti. Do škol se dostaly také testy ověřující klíčové kompetence, největší zájem byl již tradičně o test obecných studijních předpokladů.

Dalším produktem, s nímž Scio přišlo do mnoha SŠ i ZŠ, bylo dotazníkové šetření zaměřené na klima školy – projekt **Mapa školy** (tab. 3).

281 476 testování od ZŠ po VŠ

Testy pro základní školy jsou zaměřeny na věkovou skupinu 8–15 let, takže zahrnují i testy pro žáky nižších ročníků víceletých gymnázií. Do této skupiny patří i tes-

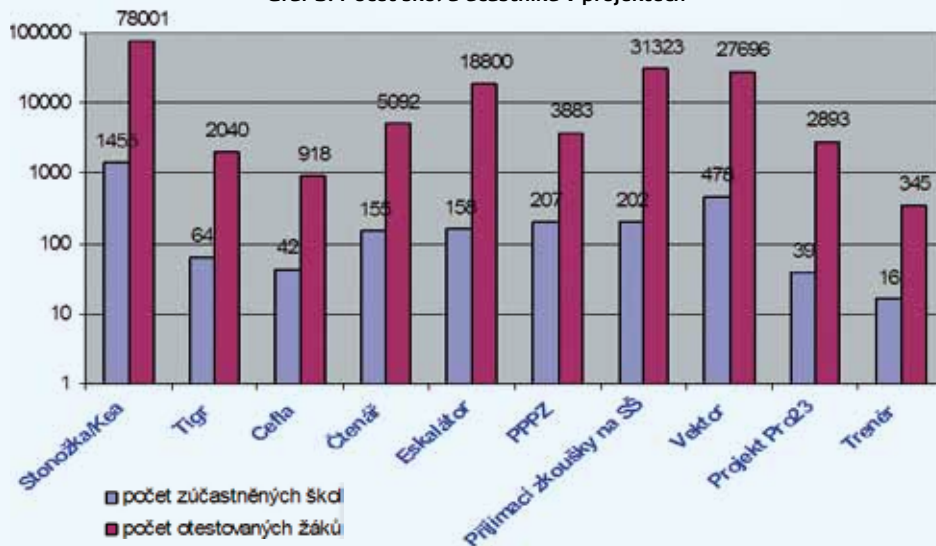
ty k přijímacím zkouškám na střední školy. Projekty pro střední školy jsou určeny pro věkovou skupinu 15–18 let. Národní srovnávací zkoušky (NSZ) jsou využívány velkou částí vysokých škol (v roce 2009/10 cca 60 fakult) v přijímacím řízení, jde tedy o projekt určený převážně maturantům a dalším uchazečům o studium na VŠ.

V následující shrnující tabulce (tab. 1) uvádíme počet jednotlivých verzí testů, které Scio připravilo pro konkrétní typy zákazníků. Často se jedna škola (případně jediný – viz NSZ) zúčastnila několika projektů, resp. testování. Společnost Scio provedla ve školním roce 2009/10 celkem 281 476 testování, z toho 39% vyhodnocených testů připadlo na NSZ a Srovnávací zkoušky (SZ), tedy individuální testování pro děti ze základních škol.

Projektů Scio se zúčastnila polovina ZŠ a čtvrtina SŠ

V ČR existuje v současné době 4 125 základních škol a 1 450 středních škol. V letošním školním roce navštěvovalo základní školy na

Graf 3: Počet škol a účastníků v projektech

1. stupni 460 754 dětí a na 2. stupni 333 705 dětí, celkem tedy 794 459 žáků. Podle statistiky Ústavu pro informace ve vzdělávání (UIV) navštěvovalo střední školy v denním studiu 522 706 studentů.

V grafickém znázornění jsou uvedeny počty zúčastněných škol a účastníků testů vzhledem k celkovému počtu

škol a žáků v příslušné věkové skupině.

Co všechno Scio školám nabízí

V přehledu (tab. 2) uvádíme přehled všech projektů Scio pro školy (**P** = předmětové, **G** = gramotnost finanční/čtenářská/informační, **K** = klíčové kompetence, **OSP** =

obecné studijní předpoklady). Graf 3 uvádí počty škol a počty zúčastněných žáků/studentů v jednotlivých projektech.

Projekt Fingr byl v loňském školním roce realizován poprvé, zapojeno bylo 2 357 žáků z 55 škol.

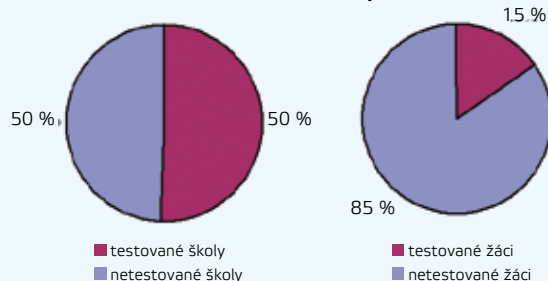
red

Tab. 1 PŘEHLED PODLE TESTŮ	Projekty pro školy		Celkový počet	Individuální projekty		Celkový počet
	ZŠ	SŠ		NSZ	SZ	
Počet testů	78	38	116	37	18	55
Počet škol	2082	404	2486			
Počet účastníků	122 559	32 917	155 476	40 319	3 099	43 418

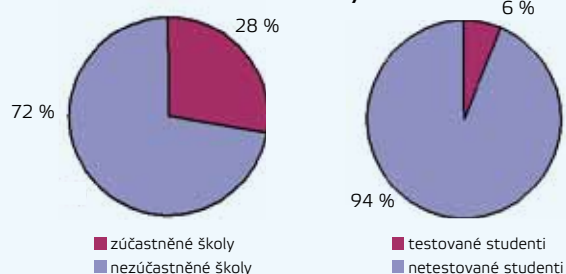
Tab. 2 PŘEHLED PODLE PROJEKTŮ (pozn.: projekt Eskalátor je realizován pouze ve stře- dočeském kraji za podpory Evropských fondů a školy se ho účastnily bezplatně)	ZŠ	SŠ	VŠ	
	Název projektu (obsahové zaměření testů)			
Projekty pro školy	Stonožka/KEA (P+OSP+K)	PRO23 (P+G+K+OSP)		
	Tigr (G)	Vektor (P+OSP)		
	Cefla (P)	Trenér (P)		
	Čtenář (G)			
	Eskalátor (P+G)			
	Fingr (G)			
	PPPZ (P+OSP)			
	Přijímací zkoušky na SŠ (P+OSP)			
	Projekty individuální	SZ (P+OSP)		NSZ (P+OSP)

Legenda: KEA/Stonožka – Komplexní evaluační analýza/Srovnávací testování pro jednotlivé ročníky ZŠ, PRO23 – Testování pro 2. a 3. ročníky SŠ, Tigr – Testování informační gramotnosti, Vektor – testování relativního posunu mezi 1. a 4. ročníkem SŠ, Cefla – Competence in English as a Foreign Language, Fingr – Testování finanční gramotnosti, PPPZ – Podpora přípravy pro přijímací zkoušky, NSZ – Národní srovnávací zkoušky pro ZŠ, NSZ – Národní srovnávací zkoušky pro přijímání na VŠ.

Základní školy

Střední školy

Tab. 3 MAPA ŠKOLY

Mapa školy	1. stupeň	2. stupeň	SŠ	Celkem
počet dotázaných škol	285		44	329
počet dotázaných žáků	27256	19556	8735	55547
počet dotázaných rodičů	39806		6008	45814
počet dotázaných učitelů	3791		1074	4865
počet dotázaných ředitelů	259		44	313

Tabulka 3 shrnuje počty všech zúčastněných v projektu Mapa školy, jehož výsledkem byly zprávy pro jednotlivé školy. V rámci projektu účastníci vyjadřují spokojenost s výukou, školou, se vztahy ve škole apod.

Co a jak v novém roce

Již v průběhu prázdnin probíhaly ve společnosti Scio přípravy na právě zahájený školní rok 2010/2011. Úplná nabídka našich produktů je obsažena v novém Katalogu pro školy, další informace lze získat na našich webových stránkách www.scio.cz.

SŠ: Analýza prozradí, na jaké VŠ míří vaši absolventi

→ DOKONČENÍ ZE STR. 13

typu (gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště), školami ze stejného regionu, popřípadě vzorkem škol a další možnosti si bude škola moci určit sama. Analýzu si mohou školy objednávat celoročně.

Co to bude stát? Vyhodnějí s Vektorem

Cena kompletní analýzy (za období 2005–2009) je 2 700 Kč. Školy, které se letos zapojí do vstupního testování Vektor, mohou využít zvýhodněné nabídky za 1 400 Kč. Data za další ročníky si budou školy moci přikoupit za 1 100 Kč. Více informací o Absolventovi získáte na webových stránkách www.scio.cz/absolvent.

Obsah analýzy

- vývoj počtu uchazečů v letech 2005–2009 (lze objednat i analýzu s daty pouze za jeden školní rok)
- vývoj počtu uchazečů, kteří byli přijati na některou VŠ
- vývoj počtu přihlášek na žáka/absolventa
- vývoj podílu uchazečů, kteří byli přijati na některou VŠ
- srovnání muži/ženy

INZERCE

KYBERŠIKANNA JE TAKÉ ŠIKANNA

PONÍŽENÍ

JEŠTĚ VĚTŠÍ PONÍŽENÍ

I kyberšikanna bolí!

Urážlivé SMS, vyvěšování zesměšňujících videí na webu, urážení na FACEBOOKU nemusí být legrace – říká se tomu kyberšikanna.

Nenech si to pro sebe – svěř se někomu, komu věříš.

www.minimalizacesikany.cz Nadace O₂

Pro žáky

Co je to kyberšikanna

Cílem kyberšikanny je někomu ublížit nebo ho zesměšnit za použití elektronických prostředků. Je to úmyslné, nepřátelské chování, které se obvykle opakuje. Jednotlivce nebo skupina útočníků ubližuje takovým způsobem, že se oběť nemůže účinně bránit.

Kyberšikanna je například:

- hanlivé a urážlivé zprávy zasláné prostřednictvím SMS, MMS nebo internetu
- zesměšňující nebo ponížující obrázky či videa posílané e-mailem nebo vyvěšené na webové stránce
- webové stránky, bloky s cílem někomu zesměšnit
- zesměšňování, vydírání, zastrasování, ubližování, ohrožování a obtěžování prostřednictvím komunikačních sítí
- zneužití identity oběti zmesláním obtěžujících a urážlivých zpráv pod jejím jménem

Co pro své dítě můžete udělat vy?

- Přijměte fakt, že život ve virtuálním světě k vašim dětem patří.
- Pokud se v něm naučíte pohybovat, porozumíte lépe vašemu dítěti.
- Zajímejte se, co vaše dítě na internetu dělá.
- Sledujte, jak se dítě chová při elektronické komunikaci, všimněte si varovných a neobvyklých znaků, včetně reakcí na vaši přítomnost.
- Dejte dítěti najevo, že za vás může přijít a jakýmikoliv problémem.
- Zjistěte, jaké existují technické možnosti ochrany vašeho dítěte (uzamknutí některých stránek...).
- Jste-li zákazníkem O₂, můžete si nechat nastavit RDDIČOVSKÝ ZÁMEK. Více informací na lince 800 184 084.
- UVědomte si, že technické vymoženosti za kyberšikannu nemohou – nemá smysl je dětem zakazovat.
- Na druhou stranu děti, které žijí ve virtuálním světě více než v tom reálném, jsou více ohroženy – podporujte u dětí i jejich reálné aktivity.
- Vyvěstěte dětem, že ve virtuálním světě je čekají i rizika – vyhledejte s ním bezpečné internetové prostředí.
- Naučte své dítě chránit svou identitu.
- Pokud se o kyberšikanne dozvíte, uložte nebo vytiskněte maily, SMS... mohou posloužit jako důkazní materiál.
- Kontaktujte poskytovatele serveru, ze kterého agresor šikanuje, a požádejte ho, aby útočníkovi zamazal přístup.
- Zjistěte, kdo je agresor (podle výzkumů je 78% agresorů ze stejné školy jako oběť).
- Pokud zjistíte, že agresor je ze školy dítěte, kontaktujte zástupce školy.
- Ujištěte se, že škola, do které chodí vaše dítě, má vhodný vzdělávací program o bezpečnosti na internetu.
- V případě podezření na trestný čin kontaktujte Policii České republiky.
- UVědomte si, že kyberšikanna často úzce souvisí se šikanou tváří v tvář, přejte se svému dítěti, zda mu někdo neublíží i jinak než v kyberprostoru.
- Informace z výzkumu "Kyberšikanna na českých školách" najdete na www.minimalizacesikany.cz

Nadace O₂

Pro rodiče

Tyto letáky míří právě teď na všechny základní školy v České republice. Můžete si je také stáhnout na www.minimalizacesikany.cz

Učební styly

Nerespektování učebního stylu žáka může být skrytým viníkem školního neúspěchu. Co proti tomu dělat?

Pojem učební styl je souhrnným označením pro preference žáků při osvojování si nových poznatků. Preferovaný či nejvhodnější postup učení se liší člověk od člověka. Žáci preferují specifické senzorní kanály při učení

se nových poznatků (vizuálně, auditivně, kinesteticky či některou z kombinací). Žáci se odlišují v tom, jakým způsobem potřebují s osvojovací látkou pracovat – někteří preferují možnost pasivně pozorovat předvedení poznatků,

zatímco jiní se učí nejlépe tím, když si mohou sami co nejdříve vyzkoušet praktickou aplikaci. Někomu vyhovuje, když si novou znalost propojuje s tím, co již zná, zatímco jiní žáci se učí nejlépe tehdy, pokud je jim dobře vysvětlen

význam nové znalosti. Část žáků preferuje výklad v logické posloupnosti „krok za krokem“, zatímco jiní vyžadují představení látky „zeširoka“, v různých jejích souvislostech. Výčet různých učebních stylů shrnuje tabulka, dle vlivného

údajů zhruba třetina žáků potřebuje, aby mohli ve výuce využívat preferovaný učební styl. Pokud jim to umožněno není, jsou méně úspěšní. Ostatní žáci se dokáží učit i způsoby, které nepreferují, bývají ale efektivnější, jestliže je výuka rozmanitá a zapojuje různé styly učení. Jako nejméně vhodné se jeví jednostranné upřednostňování určitého stylu učení pedagogem.

Práce s učebními styly je pro učitele přínosem – lépe porozumí tomu, co se děje „u žáka“, když probíhá výuka, a díky tomu může učení žáka více ovlivňovat. Umožňují vnést do hodiny nové aktivity – a zdaleka neplatí, že to jsou vždy aktivity náročnější na přípravu či činnost pedagoga. Využití efektivních postupů učení je možné i cestou dílčího obohacení stávající výuky – přidáním nových aktivit do hodin.

Společnost Scio připravuje v současnosti s podporou Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR vzdělávací projekt, který nabízí učitelům ZŠ a SŠ srozumitelné a co nejpraktičtější seznámení s tím, jaké preference žáků v oblasti učení existují a co z nich pedagogové „mohou mít“. Bližší informace o projektu obsahuje text „Projekt Učení na míru“.

Matěj Seifert

TYP PODNĚTŮ	PRVKY					
Environmentální prvky při učení	Zvuk		Osvětlení	Teplota	Rozvržení místnosti	
Emoční	Motivace		Vytrvalost	Zodpovědnost	Struktura	
Sociální	Sám	Dvojice	Spolužáci	Tým	Dospělí	Různé
Fyziologické	Percepční modalita		Příjem jídla při učení	Čas učení	Pohyb při učení	
Psychologické	Globální či analytický přístup		Pravo či levohemisférický přístup		Impulsivita či reflexivita	

Projekt Učení na míru

Seznámení s učebními styly a kompetencí k učení

Proč je projekt důležitý a co je jeho cílem:

- Cílem projektu *Učení na míru* je poskytnout pedagogům užitečné zdroje, snadno využitelné nápady a inspirace, které umožní pedagogům zohlednit preference žáků v oblasti učení (učební styly). V projektu chceme klást důraz na praktické aspekty práce s učebními styly.
- Projekt nabízí e-learning a cyklus prakticky orientovaných jednodenních workshopů pro pedagogy. Vznikne také tištěný „nápádník“ (soubor metodik) s popisem postupů práce s učebními styly ve výuce. Vzdělávání v projektu „Učení na míru“ bude akreditováno v systému DVPP.
- Učitelé si volí rozsah, téma i formu vzdělávání z nabídky projektu zcela podle svých potřeb, v rozpětí od 8 po 64 hodin vzdělávání. Využití výstupů projektu mohou jednotliví pedagogové i skupiny pedagogů z jedné školy (při přihlášení skupiny pedagogů je možné uskutečnit workshopy přímo ve škole).
- Prakticky pojaté workshopy a e-learningové kurzy se zaměřují na tato témata:
  - Začínáme s učením na míru (8 hod. e-learning a/nebo workshop) *Základní poznatky o efektivním učení a vyučování, o průběhu učení „na straně žáka“ a jeho aktivním zapojení do výuky.*
  - Jak se vyznat v učebních stylech (8 hod. e-learning a/nebo workshop) *Seznámení s problematikou učebních stylů, jejich rozpoznávání a základní možnosti využití ve výuce.*
  - Učební styly v praxi (8 hod. e-learning a/nebo workshop) *Aplikace učebních*

stylů v konkrétních kontrastních skupinách předmětů (humanitně zaměřené, přírodovědně zaměřené apod.) Průběh workshopu bude přizpůsoben složení účastníků (předměty, představené postupy).

- Kdy je učení efektivní (8 hod. e-learning a/nebo workshop) *Poznatky o postupech efektivního učení, doplňujících práci s učebními styly. Seznámí s vybranými technikami efektivního učení a některými individuální rozdíly žáků v sociální a emocionální oblasti.*
- Vzdělávací program „Učení na míru“ (32 hod. e-learningu, spojující a rozvíjející tři výše uvedené dílčí kurzy).
- E-learning bude připraven ve verzi pro pedagogy ZŠ a SŠ.
- Tištěný soubor metodik – „nápádník“ – popisuje aktivity do výuky, které umožňují zohlednění učebních stylů žáků při výuce jednotlivých předmětů.
- Projekt byl zahájen v březnu 2010. Výstupy projektu budou připraveny k využití školami v průběhu školního roku 2010/2011. Předpokládaný termín realizace některých workshopů a části e-learningových kurzů je **od prosince 2010**, zbývající výstupy budou zpřístupněny školám do konce druhého pololetí školního roku.
- Díky podpoře Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR jsou veškeré výstupy projektu poskytovány školám BEZPLATNĚ. Výstupů projektu mohou využít všechny ZŠ a SŠ v ČR, s výjimkou škol z území hlavního města Prahy.

přehledu učebních stylů žáků (Dunn, Dunnová, 1992).

Pro učitele je důležité vědět, co práce s učebními styly obnáší přímo ve výuce – jaká opatření a postupy ve vyučovaných předmětech umožňují zohlednit učební preference žáka. Pedagog, který se s nimi snaží i jen částečně pracovat, by měl také umět učební styly žáků rozpoznávat a měl by mít povědomí o tom, jaká organizace výuky mu zohlednění učebního stylu umožní.

Jaký mají učební styly celkově význam? Podle některých

Chcete využít výstupů projektu? Další informace k projektu naleznete na www.uceniamiru.scio.cz, uceniamiru@scio.cz, 234 705 021 či 234 705 582.

Dovednost učit se – kompetence k učení

Umět se učit rozhodně není samozřejmostí a vzdělávání často ztroskotává právě na tom.
Jak pomoci dětem, aby se dokázaly učit lépe?

Umět se učit znamená dokázat – vždy adekvátně věku – činit více či méně složité volby a rozhodnutí v oblasti učení. Znamená to např. umět promyslet a rozhodnout

se, na základě svých zkušeností, znalosti sebe sama a požadavků situace, jak se budu učit slovíčka nebo jak se nejlépe připravím na zkoušení z matematiky, ale také lépe

vědět, jak se chovat při zkoušení, jak prezentovat svoji práci, jak zvládat trému, jaké zdroje využít při učení, jak pracovat s vlastní pamětí apod. Psychologové při rozboru kompeten-

ce k učení hovoří o tzv. meta-kognitivních dovednostech (dovednosti uvažovat o svém učení, plánovat jej a zhodnotit) a o autoregulaci (sebeřízení) při učení. Ti, kterým se podaří si „umění učit se“ osvojit, postupují při učení efektivněji a rychleji, s větším přehledem o tom, co vše je prostředkem pro učení se. Sledují, co jim v učení funguje, a snaží se tomu učení přístě přizpůsobit.

Žáci ne vždy procesu učení rozumí správně, vidí pod ním často hlavně „sezení nad knížkou“ a „biflování“; případně považují dovednost učit se za dále nedělitelný celek, který člověk buď má, nebo nemá. Ve skutečnosti je ale dovednost k učení tvořena řadou dílčích prvků a technik, které si lze postupně osvožovat, a tím své učení zefektivňovat. To je ve shodě s požadavky RVP, který vyžaduje, aby se žáci učili „vybírat a využívat pro efektivní učení vhodné způsoby, meto-

dy a strategie, plánovat, organizovat a řídit vlastní učení.“

Pro podporu rozvíjení dovednosti učit se žáků připravuje společnost Scio projekt *Studánka*, jehož výstupy budou určeny žákům na ZŠ a SŠ i jejich učitelům. Projekt je realizován od září 2010 s podporou Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR. Podrobně jej popisuje rámeček.

Matěj Seifert

Projekt Studánka

Rozvoj klíčové kompetence k učení žáků a studentů

Proč je projekt důležitý a co je jeho cílem:

- Již na základní a střední škole se u žáka formují dovednosti efektivního učení, které podporují školní úspěch a jsou předpokladem úspěšného celoživotního učení – dovednost učit se/kompetence k učení. Některé školy mají zpracovány cílené úvodní kurzy pro rozvoj klíčové kompetence k učení, zaměřují tímto směrem průběžné aktivity ve výuce nebo mají dokonce pro tuto oblast zřízen samostatný předmět.
- Cílem projektu je poskytnout základním i středním školám k využití odborně sestavený kurz pro rozvoj klíčové kompetence k učení žáků. Kurz bude tvořen kombinací e-learningu pro žáky, vytvořených pracovních sešitů pro žáky a podkladů pro učitele, které jim umožní vedení kurzu (návod k realizaci doplňkových aktivit apod.). Kurz bude připraven ve variantách pro žáky 2. stupně ZŠ a pro žáky SŠ.
- Doplňkovým výstupem projektu budou přípravy pro průběžné aktivity ve výuce

v průběhu školního roku, např. scénáře projektových dnů pro rozvoj klíčové kompetence k učení apod. Pedagogové, kteří budou na své škole realizovat aktivity projektu, budou za činnost pro projekt finančně odměněni.

- Pedagogům nabídne projekt také workshopy, které jim představí vytvořený kurz, umožní získat vlastní zkušenost s některými aktivitami připravenými do kurzu a kurz ve škole realizovat.
- Součástí projektu je vznik orientační diagnostiky klíčové kompetence k učení žáků.
- Díky podpoře Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR jsou veškeré výstupy projektu poskytovány školám BEZPLATNĚ. Výstupů projektu mohou využít veškeré ZŠ a SŠ (vč. víceletých gymnázií) v ČR s výjimkou škol na území hlavního města Prahy. Projekt bude zahájen 1. září 2010. První výstupy připravené k využití školami lze očekávat od školního roku 2011/2012.

Chcete se do projektu přihlásit nebo podílet na jeho přípravě? Další informace k projektu naleznete na www.studanka.scio.cz. Kontaktovat nás můžete také na e-mailu studanka@scio.cz nebo telefonicky na číslech 234 705 021 či 234 705 582.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INZERCE

5. ročník Malých grantů právě začíná!

Chcete se naučit jak psát a připravovat projekty?
Chcete tuto dovednost předat svým studentům?
Chcete mít aktivní studenty, kteří dokáží neuvěřitelné věci?
Chcete pro ně získat peníze na jejich nápady?

POJĎTE S NÁMI DO MALÝCH GRANTŮ!!!

V uplynulých čtyřech letech se uskutečnilo 330 studentských projektů.
Právě na vaší škole mohou vzniknout další.

Přihlašte se do konce září:

Kontakt: Irena Fričová, mobil: 773 350 370,
email: irena.fricova@aisis.cz

Mnoho dalších informací najdete na:
www.malegranty.cz

Vzdělávání malých škol v Ústeckém kraji

Na území Ústeckého kraje je společností SEDUCTUS, s.r.o. a partnerskou společností Asistenční centrum, a.s. od 1. ledna 2009 realizován projekt, který si vytýčil za cíl zvýšit konkurenceschopnost venkovských základních škol. Projekt se jmenuje „Zvýšení kvality řízení a správy v základních školách v Ústeckém kraji na základě přenosu zkušeností z osvědčených systémů provozu škol v zahraničí“, reg. č.: CZ.1.07/1.3.07/22.0017 a zaměřuje se výhradně na školy v obcích do 5000 obyvatel.

V rámci zvýšení konkurenceschopnosti těchto škol byl v Dánsku a Španělsku proveden výzkum sledující fungování a provoz škol. Podobné sledování proběhlo i na vytipovaných základních školách v Ústeckém kraji, kde byly identifikovány slabé stránky oproti zahraničním školám. Na základě toho sledování vznikla analýza mapující stav systému řízení škol jednak na zahraničních školách a jednak na školách tuzemských.

V současné době probíhá ověřování vzdělávacího programu na cílové skupině. Cílovou skupinou jsou pro účely tohoto projektu vedoucí, administrativní a techničtí pracovníci škol. Vzdělávací program je rozčleněn na jednotlivé moduly: Management, Marketing, Finanční plánování a účetní a Základy práva a Rétorika. Pro přenos informací cílové skupině byli pečlivě vybráni odborníci na danou problematiku.

Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky a o jeho dalším průběhu Vás budeme dále informovat.

Učitelům na SŠ: Zúčastněte se zdarma přípravného kurzu k přijímačkám na VŠ

Přípravné kurzy se postupně stávají běžnou součástí přípravy na VŠ. V posledních letech je výrazně zřetelný posun od tradičních, „oborových“ přijímacích zkoušek k testům obecných studijních předpokladů OSP Scio, TSP MU Brno. Středoškolská výuka však zpravidla nepokrývá přípravu na takto koncipované přijímací zkoušky dostatečně, a tak významná část uchazečů absolvuje přípravné kurzy.

Uchazečům by ale mohly v mnohém pomoci jejich učitelé na SŠ. Vzdělávací agentura Kurzy-Fido.cz přichází ve školním roce 2010/2011 s elegantním řešením: středoškolským pedagogům, členům vedení SŠ a výchovným

poradcům dává k dispozici možnost bezplatně využít volných kapacit na těchto kurzech. Počet míst je omezen: jde o dva zájemce na konkrétní kurz. Kurzy se konají na mnoha místech v ČR, jak v pracovních dnech, tak o víkendech.

Co si z přípravného kurzu může středoškolský pedagog odnést?

- Detailní informace o principech přijímacích zkoušek, základní statistiky týkající se přijímacího řízení a zasvěcení do problematiky jejich interpretace
- Informace o vhodné strategii přípravy a taktiky řešení testů naostro
- Zázitek z výuky v příprav-

ném kurzu (...zjistíte, kam vlastně studenti ve volném čase chodí...)

- Inspiraci pro výuku
- Možnost připravit se kvalitně na přijímací zkoušky na VŠ, pokud uvažujete o zvýšení kvalifikace.

E-mailový kontakt pro zájemce: martin.vita@kurzy-fido.cz či tel.: 604 619 669

Vše podstatné na stránkách www.kurzy-fido.cz.

Co je to Fido?

Vzdělávací agentura Kurzy-Fido.cz (F solutions, s.r.o.) se dlouhodobě specializuje na přípravu uchazečů na testy OSP Scio a TSP MU. Je partnerem společnosti Scio a Fakulty informatiky Masarykovy univerzity.

Jak pomoci vybrat vysokou školu

Projekt Poradce 2010 umožní výchovným poradcům v Jihočeském kraji usnadnit studentům přechod na VŠ

Role výchovného poradce na SŠ je mnohdy obtížná, časově náročná a současně velmi zodpovědná. Studenti vyšších ročníků se již při volbě volitelných a maturitních předmětů začínají zabývat tím, jakou vysokou školu budou studovat. A výchovný poradce bývá často tou osobou, od které očekávají odbornou radu, pomoc a v neposlední řadě také detailní znalosti o vysokých školách a orientaci v nepřehledném množství informací.

Pro výchovné poradce, ale i pro ostatní učitele

Projekt Poradce 2010 má ambice nabídnout středoškolským pracovníkům (výchovným poradcům, třídním učitelům maturitních oborů, ale i vedení školy) v Jihočeském kraji uce-

lené informace o kariérovém poradenství. Je zaměřen kromě možných způsobů výběru vysoké školy také na přehled typů přijímacích zkoušek jak v ČR, tak i v zahraničí, seznámení s jednotlivými testy a principy jejich řešení. Projekt bude realizován v tomto školním roce 2010/11 formou prezenčních seminářů, e-learningových programů a možností diskusí či získávání dalších informací na webových stránkách projektu www.poradce2010.cz.

Již od listopadu, proplacení mzdy samozřejmostí

Semináře (maximálně 15 osob, počítačové zázemí, občerstvení) proběhnou již v listopadu 2010 v několika městech Jihočeského kraje. Jednodenní setkání (předpokládaná délka

semináře je 8 hodin) jsou zaměřena nejen na předání max. množství informací pedagogům, ale jsou připraveny i nástroje, pomocí kterých mohou pedagogičtí pracovníci seznamovat studenty s touto problematikou, interaktivní hry a názorné pomůcky, které lze využít ve výuce. Celý program je akreditovaný v systému DVPP. Proplácení cestovného na semináře a náhrada ušlé mzdy zaměstnavateli je samozřejmostí.

E-learningové programy, které se rozběhnou v lednu 2011, jsou určeny nejen pro ty, kteří se nezúčastní seminářů, ale také pro sdílení aktuálních informací, možnosti využití dalších pomůcek a nástrojů.

Aktuální informace o projektu, místech konání seminářů a dalších možnostech sdílení informací naleznete na www.poradce2010.cz.

Učme pro život

Kvarteto zamýšlení nad tím, co by škola měla svým žákům předat.

Málokdy se v oblasti školství najde skutečně inspirativní, a přitom obecně zaměřený text. Při silném tlaku na změnu a řekněme také určitou industrializaci vzdělávání, vzpomeňme např. jen název operačního programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“, působí následující výzva téměř revolučně. Přitom shrnuje pouze prostou pravdu: lidský život nelze redukovat, a už vůbec ne ve škole! A ještě jednu kvalitu tento text má: je psán krásnou slovenštinou).

Učme pre život, ale nielen ten pracovný! Máme aj osobný život.

Hoci moderný človek trávi väčšinu času v práci, redukcia celého nášho života na svet práce je škodlivá a škola by ju rozhodne nemala podporovať. Žiaľ, čoraz viac sme svedkami toho, že svet zamestnávateľov (vdaka svojej ekonomickej sile) vnučuje školám vlastnú agendu. Úloha školy sa tak postupne redukuje na prípravu pracovnej sily, ktorá čo najlepšie vyhovuje požiadavkám zamestnávateľov. Tento aspekt prípravy na život je nepochybne dôležitý, rozhodne by však nemal celkom vytlačiť prípra-

vu na iné sféry života. **Človek predsa nie je v živote iba zamestnancom.** Je aj partnerom, rodičom, susedom, občanom, voličom, nositeľom a pokračovateľom istej kultúrnej tradície... Navyše, pokiaľ ide o svet práce, naša škola akoby automaticky predpokladá, že všetci žiaci budú zamestnancami. Ale oni sa predsa môžu rozhodnúť aj pre vlastné podnikanie. Pripravujú školy žiakov dostatočne aj na takúto životnú cestu?

Učme pre život, ale nielen ten praktický! Máme aj duchovný život.

Zdá sa, že slogan *Učme pre život!* sa najčastejšie interpretuje ako výzva na odklon od teoretickosti, neužitočnosti a akademizmu, ktorými náš systém vzdelávania už celé desaťročia trpí. Je vnímaný ako výzva na opustenie nepraktického teoretizovania a posilnenie užitočnosti a spätosti vzdelávacieho obsahu s realitou. Hoci takýto posun (v rozumnej miere) by nášmu školstvu nepochybne veľmi prospel, nesmieme pritom zabudnúť, že **človek má aj duchovný život, nielen praktický.** Ak by dnes všetky školy na svete

začali učiť iba veci, ktoré sú „praktické“ z hľadiska každodenného života, za 50 rokov by nikto na zemeguli nedokázal čítať egyptské hieroglyfy. A to by bola tragédia. Učiť pre život by teda nemalo znamenať učiť *iba pre praktický* život. Každý kultivovaný človek by predsa mal mať aj rôzne kultúrne a duchovné potreby. Napríklad všeobecná orientácia v problematike náboženstiev (bez ohľadu na osobnú konfesiou) by mala byť pre každého vzdelaného dospelého človeka samozrejmosťou. To isté platí o primeranom vzťahu k rôznym druhom umenia (aj keď iba na pasívnej úrovni). Parafrazujúc slová britského historika Georga Trevelya na: **nestačí, aby školy učili žiakov čítať, musia ich aj naučiť posúdiť, čo je hodné čítania.**

Učme pre život, ale nielen pre ten budúci! Žiaci žijú už aj dnes.

V poslednom čase sa často opakuje, že škola má žiakov dobre pripraviť na budúci život, rozumie sa na ich život v dospelosti. Uvedomme si však, že väčšina žiakov strávi v škole aspoň 13 rokov! To je príliš dlhá doba na to, aby sme ju zredukovali iba na „čas prípravy na dospelosť“.

Školské roky sú autentickou a plnohodnotnou súčasťou nášho života – ten sa predsa nezačína maturitou! Počas školských rokov sa v živote dieťaťa či mladého človeka odohrá množstvo významných a jedinečných životných situácií. Bola by preto chyba, keby ich škola „v zápale príprav na dospelosť“ ignorovala. Škola by mala byť pomocníkom a sprievodcom súčasným životom detí. Nejedno 13-ročný žiak intenzívne prežíva generačný konflikt s rodičmi. Užitočné rady, ako ho zvládať, by žiak určite potreboval a ocenil viac, ako nejedno akademické učivo, o ktorom mu učitelia tvrdia, že ho „raz bude v živote potrebovať“.

Učme pre život, ale nie pre ten svoj! Žiaci budú žiť svoj život.

Jednou z najdôležitejších profesionálnych schopností učiteľa by mala byť schopnosť **odsobníť sa.** (Nemá to však nič spoločné s neosobným prístupom k žiakom!) Ide o to, aby učiteľ chápal, že každý žiak je samostatná individualita a osobnosť, v mnohom odlišná od učiteľa. Žiaka čaká jeho vlastný život, ktorý bude určite iný ako učiteľov život. A to nielen preto, že svet bude

technologicky vyvinutejší. Žiak vychádza z iného rodinného prostredia, budú ho formovať iné životné skúsenosti, na základe ktorých si vytvorí inú hierarchiu hodnôt a iné životné ciele. **Učiteľ musí byť schopný rešpektovať, že jeho žiaci majú v mnohom iný pohľad na svet.** Netvrdím, že škola má resignovať na snahu skvalitniť či kultivovať názory a postoje žiakov. Až príliš často sa však stretávam s neprimerane direktívnym prístupom učiteľov, ktorí žiakom poskytujú iba málo priestoru na vlastnú aktivitu, názory, rozhodnutia. **Učme žiakov, ako majú myslieť, nie čo si majú myslieť.**

Vladimír BURJAN, Bratislava

Citace pochází z článku „Dobře, učme pre život. Ale čo to znamená?“, ktorý vyšiel v časopise Dobrá škola, www.dobraskola.com (odkaz na článok: www.exam.sk/fileadmin/template/main/dobra_skola/rocnik_01/EXAM_dobra_skola_07.pdf). Časopis vydáva spoločnosť EXAM testing, obdoba české spoločnosti Scio. Vladimír Burjan je zakladateľom a rediteľom spoločnosti.

Evropský den vědy v Techmanii

Příležitost, jak přiblížit žákům vědu, k vidění bude Supermag.

Dne 1. 10. 2010 pořádá **Informační centrum mládeže Plzeň a Europe Direct Plzeň** kulturně vzdělávací akci u příležitosti **Evropského dne vědy pro mladé.** Cílem neformálního setkání zástupců vzdělávacích organizací a pedagogických pracovníků se studenty a širokou veřejností je prezentovat široké možnosti, které vědecké obory mladým lidem nabízí.

V rámci bohatého programu svou činnost formou přednášek či na dialogu založených seminářích představí např. **Akademie věd ČR,**

společnost **SCIO**, Mgr. **Eva Cibulková**, garantka Stredoškolské odborné činnosti (**SOČ**) v Plzeňském kraji. Evropský den vědy pro mladé také nabídne vědeckou inspi-

raci pro ty nejmenší: Dům dětí a mládeže **Radovánek** během dne představí originální italskou magnetickou stavebnici **Supermag**, jež rozvíjí kreativitu a prostorové vnímání, a představuje tak moderní pedagogickou pomůcku.

Tip pro školy

Vstup na všechny přenášky je **ZDARMA**. V případě účasti školních skupin prosíme o rezervaci předem, a to na tel. čísle **+420 737 247 581**.

Žáci v Příbrami poznávají svůj kraj

Poznat dobře místo, kde žijí, je cílem regionální soutěže Tady jsem doma. Tu už šest let pořádá Základní škola Jiráskovy sady s podporou městské knihovny a města Příbram. Svým zaměřením na historii, místní báje a pověsti, geomorfologii, přírodu a podobu sídel rozvíjí znalosti žáků z dějepisu, zeměpisu a přírodopisu. „Hlavním smyslem soutěže ale je, aby děti získaly vztah k regionu, ve kterém žijí,“ říká organizátorka soutěže Jana Hofmanová. Všechny disciplíny soutěže jsou zaměřeny prak-

ticky a děti v nich aplikují své dovednosti a znalosti.

„Chut do přípravy dalšího ročníku dodávají pozitivní ohlasy soutěžících i jejich pedagogického doprovodu. V několika případech pokračují v rodinné soutěžní tradici již mladší sourozenci,“ dodává Jana Hofmanová. „S přípravou podobné soutěže kolegům z jiných škol ráda poradím, stejně tak uvítám vaše komentáře a náměty učitelů.“

Jiří Simonides

(komentáře a dotazy můžete zasílat na hofmanova@zsj.s.cz)

Školní zájezdy na míru!

- ✓ Místa pro pedagogy zdarma dle počtu účastníků.
- ✓ Menší skupinky dětí doplníme.

Připravíme vám poznávací a výukové zájezdy na míru.

Zajistíme vše od ubytování, pojištění, programu až po vstupenky nebo průvodce.

Letos jsme rozšířili naši běžnou nabídku zájezdů do Velké Británie, Irska, Německa apod. o krátkodobé zájezdy na 1 nebo 2 dny – např. do Osvětimi, Vídně, Norimberku.

volejte **800 100 300**

www.studentagency.cz

pište na skolnizajezdy@studentagency.cz

Labyrint školství a ráj učebnic

Nevím, kolikrát se během posledních dvaceti let Jan Ámos Komenský otočil v hrobě. Možná rotuje neustále, stejně jako se točí hlavy pomazané na příslušném ministerstvu. Vystřídalo se jich tam opravdu pozehaně a každá nepochybně touží nejen po uplatnění svých věčně novátorských, potažmo likvidačních myšlenek, ale zřejmě stejně jako hvězdy Hollywoodu sní i tito činovníci svůj neméně věčný sen, jak zanechat svoji stopu ve známém chodníčku slávy. Bohužel právě ten lehce promáčkнутý beton by bylo zřejmě to jediné, co by po nich zůstalo.

České školství, které nám záviděl celý svět, je v troskách. Tíha odpovědnosti nyní spočívá na bedrech obyčejných dělníků výchovného a vzdělávacího procesu, tedy na učitelích. Ti by měli vybudovat prostředí, v němž by bylo dobře jim i žákům. RVP a ŠVP na ZŠ a SŠ. Nesmysl, který přerostl v cosi, čemu nikdo z těch, jichž se nejvíce týká, nevěří a čemu většinou ani nerozumí. Jen unaveně bloudí labyrintem zbytečných slov, zakopávají o tuny nesmysl-

ných papírů a čekají na spásné světýlko.

Přitom by stačilo tak málo. Vrátit se k osvědčenému „triviu“ a v první, druhé a třetí třídě naučit děti pořádně číst, psát a počítat. Zpívat, kreslit a sportovat. Mluvit, mlčet i naslouchat. Naučit školáky zdravit, slušně o něco požádat a poděkovat. Na vše ostatní je času dost v ostatních předmětech vyšších tříd, jejichž osnovy, včetně těch ve zcela zruinovaném učňovském školství, by však na každé škole nesestavoval čerstvý absolvent pedagogické fakulty Pepa ruku v ruce s vyhořelým důchodcem Karlem, ale fundovaní odborníci. A byly by opět jednotné a platily nejméně deset let.

Možná by splakali nad výdělkem pouze vydavatelé tisíců školských titulů, kteří každoročně zahlcují trh zbytečnými, neboť velmi podobnými učebnicemi zajímavými jen pro ně, a to především cenově. Nepochybně by se však ulevilo jak pedagogům, tak žákům. A o ty snad jde především.

Karla Krátká

UZ UČITELSKÝ ZPRAVODAJ

VYDÁVÁ WWW.SCIO.CZ, S. R. O. / Ročník IV

ADRESA VYDAVATELE: Scio, Pobežní 34, 186 00 Praha 8 • IČO: 27156125

EVIDENČNÍ ČÍSLO: MK ČR E 1689 • TEL.: 234 705 542 • FAX: 234 705 505

E-MAIL: redakce@ucitelskyzpravodaj.cz • WEB: www.ucitelskyzpravodaj.cz

ŠÉRFREDAKTOR: Bohumil Kartous

GRAFICKÝ DESIGN, SAZBA: Johana Kratochvílová / signatura.cz, s.r.o.

Vážené kolegyně, předávkou uběhly jako voda a my udáme opět to potřežené znovu se sekat. Podržme, prosím, ušmáknutá ticha...

KRESBA: UČITELSKÝ ZPRAVODAJ, TEX: BOHUMIL KARTOUS

Veršovali jsme jako o život!

Posledního března se na Wichterlově gymnáziu v Ostravě-Porubě sešla asi dvacítko mladých, kteří netrpělivě čekali, kdo z nich se stane absolutním vítězem literární soutěže Veršujeme jako život. Soutěžili ve dvou věkových kategoriích v psaní limericku – to je krátká vtipná básnička, která má pevné rýmové schéma aabba. Tématem byl sport – jak jinak v olympijském roce?

Soutěž navazuje na Cenu Františka Sokola-Tůmy, která běžela více než deset let a zúčastnilo se jí téměř 400 žáků a studentů z celé republiky. Přechíst takové množství básniček bylo vyčerpávající, ale stálo to za to. Hlavní slovo při rozhodování měla básnička PhDr. Lydie Romanská.

K mladým autorům promluvíla a napsala i úvodní slovo do almanachu, který k této příležitosti vznikl.

Absolutními vítězi se stali Šimon Kracík z Ostravy a Gabriela Chmelová z Valašské Polanky. Jména ostatních oceněných a všechny přihlášené limericky najdete na www.limerick.mypage.cz/

Jaroslava Indrová,
Wichterlovo gymnázium

Limericky vítězů

Jeden chlápek z Repech, vyžíval se v dřepci. Mistrem v dřepu se však nestal, jednou dřep a už neostal.

A tak dřepí chlápek v Repech.

Gabriela Chmelová, 9. A,
ZŠ Valašská Polanka, okr. Vsetín
Jeden brankář z Lovosic,

ten nechytí skoro nic. Když se vrhne po míči, skončí hlavou na tyči. Uznej, měl by umět víc.

Šimon Kracík,
Wichterlovo gymnázium,
Ostrava-Poruba

Jak potěšit svou učitelku

Dne 5. 4. utekl zdivočelý králík ze zahrádky paní Šidové. Králíka smetlo nákladní auto značky Renault. Paní Šidová plakala, ale nakonec se ukázalo (podle DNA), že to byl jiný králík – paní Kokoškové. Paní Šidová měla velkou radost.

Takto pojal jeden z žáků šesté třídy úkol vytvořit oznámení na zadané téma „Utekl zdivočelý králík“.

Poslala Eva Šidová, učitelka

SU DO KU

	6	2		8	3		1	
		8	9					2
5		3	1				4	
2	3			6		4		
9			3		1			6
		1		9			7	8
	7				2	1		9
3					7	5		
4		8	5		7	2		

			8					
4		8				3		9
5		7		4	9		2	
			6				7	3
	3						5	
6	5				3			
	7		8	1		6		4
8		3				5		1
			3					

Jak řešit sudoku?

Princip je jednoduchý: smyslem hry je doplnit chybějící číslíčky (1–9) v tabulce tak, aby se v žádném sloupci, řádce a ani v jednom ze čtverců o hraně tří čtverečků neopakovaly.

Kuky se vrátil do Karlových Varů

Kuky se vrátil, a to konkrétně do Galerie umění v Karlových Varech. Nedostavil se sice osobně, nicméně k vidění jsou modely aut, které si ve filmu KUKY SE VRACÍ zahrály.

Auta a autíčka ztlučená z toho, co smeták a příroda

dali, ne nepodobná těm, která příslušníci starších generací pamatují ze svého dětství, z doby, kdy před kluky neobstál dětský kočárek. Kladivo, staré rezavé hřebíky, pár bedniček od zelináře a na kolenou se stloukala kárka, na níž potom „závodníci“

drandili z kopce vstříc cílovému výboru, který tvořil místní strážník s členem uličního výboru...

Když přijdete na výstavu, můžete tu dobu znovu nasát. Máte na to čas do 12. září.

Jiří Mika

POMŮCKA: NT, RUN, RYPS, UTE	PRYSKYŘICE	ZÁPAS O POSTUP	ČESKÁ TELEVIZE ZKR.	NÁDOBA NA PIVO	PÍSMENA	PRACOVNÍ SKUPINY	MPZ UKRAJINY	SENZACE ANGLICKY	STATEČNOST MN. Č.	ROZMOKLÁ HLÍNA	CHEM. ZN. RHENIA	VELKÝ ČLOVĚK	ZAPALOVACÍ SVÍČKY	PRAVOPIŠNÝ TEST	INICIÁLY ZPĚVÁCKY CSAKOVÉ	CIZOPASNÝ HMYZ	PÍSEMNÁ ZKOUSKA	SVAZ
STÁTNI BANKA ČESKOSLOVENSKÁ ZKR.					LID, ŠKOLA UMĚNÍ ZKR. POPLACH NA BURZE			VODNÍ HLODAVEC SPZ PLZEN MĚSTO				UZNÁNÍ					ZDE	
1. DÍL TAJENKY												FR. HEREC PIERRE ??? ZVUK TROUBENÍ					NÁZEV HLÁSKY N ZÁMEŽI VE SPORTU	
ODBOROVÁ RADA ZKR.			UVNITŘ PŘÁZDNÁ KRÁVA				PRÁVĚ VYROBĚNÁ OPALENÍ				FINTA NEŠIKOVNÝ ČLOVĚK				PODVOZEK AMERICKÁ KOČKOVITÁ SELMA			
NADÁVAT				ANEB DRUH POKRMU			NELESKLÝ LESKLÝ NEROST					DESET KRÁT DESET SMRŠTĚNÍ MN. Č.				NĚM. ŽENSKÉ Jméno ZN. KOSM. PŘÍPRAVKU		
DEKORATIVNÍ ČÁST STAVBY				VROUBK. TKANINA DÉLKA SUKNĚ				SPZ. HODONINA OPEŘENEK				PORAZIT PACH					JEMNÝ ANGLICKY	JEMNÁ OMÍTKA
	KÓD SLOVENSKÉ KORUNY	VERŠE GOLFOVÝ VÝRAZ				EVROPSKÉ POHOŘÍ OVOČNÝ PARK				KRÁTKÝ FILM. SNÍMEK SNÍŽENÝ TON E			TELEFON ZKR. MÍSTNÍ ORGANIZACE				MATERSKÁ ŠKOLA INIC. HERCE ETZLEPA	
STÁTNI PODNIK ZKR.			ŽELEZNIČNÍ INSPEKCE TOHO ČASU ZKR.		SPOJIT LUTIM CHEM. ZN. RADONU			DRUH SYRA BYV., JEDN. JASU						KRAJINÍ MEZ INICIÁLY ZPĚVÁCKY ABSOLONOVE				
STŮL UČITELE																		
ČÁST PRAHY 4				OBYVATEL INDIE						POLNÍ MÍRY			ČISTÍCÍ PŘÍPRAVEK				INICIÁLY REŽISÉRA KLEINA	

Výherci křížovky z Učitelského zpravodaje č. 15 se stali Zdeňka Wiechecová z Chrudimi, Luděk Dolejš z Prahy a Petr Novotný z Chomutova. Výhercům blahopřejeme a těšíme se na tajenku z aktuálního čísla. Její znění nám prosím zašlete do 25. 9. 2010 na redakce@ucitelskyzpravodaj.cz. Ve hře je Nápadník pro rozvoj klíčových kompetencí ve výuce pro tři uvolňované.

PROJEKT ŘEDITEL = MANAŽER

Jsme tu proto, abychom vám dali možnost.

*Dobrý den,
jsme česká vzdělávací společnost, která se zaměřuje na vzdělávání dospělých ve vedoucích pozicích firem, ať už ve státním či soukromém sektoru. Připravili jsme na základě dotazníkového šetření školící program pro ředitele a vedoucí pracovníky škol a školských zařízení. Toto dotazníkové šetření vzdělávacích potřeb nás inspirovalo k vytvoření nabízeného programu.*

Vážené ředitelky (ředitelé),
zajímalo by vás, jak být nejen vynikajícím pedagogem, ale i špičkovým manažerem?

- Chcete využívat nejmodernějších a neefektivnějších metod vedení a řízení k dosažení předem vytyčených cílů?
- Chcete mít praktické informace o tom, jak získat co nejvíc peněz z EU pro potřeby vaší školy?
- Potřebujete se rychle orientovat v přeměře informací?
- Líbilo by se vám umět vytvořit a napsat kvalitní projekt, který zvýší prestiž vaší školy?
- Chtěli byste se naučit získávat finanční prostředky v neomezené výši z „jiných zdrojů“?
- Rádi byste měli čistě, otevřené vztahy s podřízenými a rodiči?

- Chcete znát jednoduché metody k hodnocení podřízených?
- Vnímáte komunikaci s veřejností a médií jako další nástroj k lepšímu PR?
- Potřebujete efektivně pracovat s vaším časem, zvládnout vše ve škole i mimo ni?
- Chcete se vyhnout syndromu vyhoření a umět zvládat relaxační techniky?

Pokud jste nejméně třikrát odpověděli „ano“, máme pro vás řešení šité na míru...

V dotazníku měli ředitelé možnost udělit své preference jednotlivým kompetencím, které dle jejich názorů nejvíce potřebují rozvíjet ve své každodenní řídicí praxi. Tyto poznatky jsou zapracovány do překládaného projektu, který svou realizací chce reagovat na konkrétní potřeby cílové skupiny a nabídnout jim vzdělávací program „na míru“.

Chcete vědět víc?

Hlavním cílem projektu je zvyšování manažerských kompetencí ředitelů a dalších řídicích pracovníků škol a školských zařízení, které povedou ke:

- zkvalitňování úrovně personálního, správního a finančního řízení škol,

- zajištění potřebných podmínek pro výchovu a vzdělávání,
- získání nezbytných finančních prostředků pro zajištění výchovy a vzdělávání na kvalitativně vyšší úrovni.

Pro koho je kurz určen:

Cílovou skupinou tohoto projektu jsou řídicí pracovníci škol, ředitelé, ekonomové a zástupci.

Projekt má území dopadu v rámci Moravskoslezského kraje.

Přidaná hodnota tohoto projektu:

- řada akreditovaných modulů, které jsou svou obsahovou náplní přínosné a cílovou skupinou žádané pro praktické využití ve školní praxi
- díky modulu s e-learningovou podporou budou moci účastníci vzdělávacích modulů značnou část teoretické látky nastudovat mimo dobu své vlastní přímé pracovní činnosti
- celý vzdělávací projekt je pro účastníky

zdarma (strava, vzdělávací materiály, případně ubytování...)

- máte možnost si vybrat témata a termíny dle vlastního uvážení
- máte možnost čerpat zkušenosti jiných i díky závěrečné hodnotící konferenci

Možnosti využití naší nabídky:

Přihlásit se na stránkách www.vbcczech.cz, v sekci EU projekty a nechat si poslat přístupové heslo k e-learningu.

Nebo nás přímo kontaktovat na tel: +420 724 711 170, či e-mailu vbc@vbcczech.cz.

*Přejeme úspěšné rozhodování
a těšíme se na vaši účast
jednatel společnosti VBC CZECH s.r.o.
Mgr. Pavel Pavlas*

Výuka technické angličtiny a němčiny na středních technických školách v Moravskoslezském kraji

poskytl firmě TT-CONTACT, s.r.o. dotaci na projekt „Zvýšení kvality vzdělávání žáků středních technických škol zavedením výuky technické angličtiny a němčiny pro oblast strojírenství a stavebnictví v Moravskoslezském kraji“.

- **Cíl projektu:** zvýšit jazykovou vybavenost studentů středních škol v technické angličtině a němčině, včetně vytvoření učebních textů
- **Realizace projektu:** 11/2009 – 06/2012
- **Zapojeno:** 2 498 studentů v 1. - 4. ročnících středních technických škol a 21 pedagogů
- **Partneři projektu:**

VÍTKOVICE, a.s.

Střední průmyslová škola, Ostrava – Vítkovice, příspěvková organizace

Střední průmyslová škola stavební, Ostrava, příspěvková organizace

VÍTKOVICKÁ STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA A GYMNÁZIUM